

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

Кафедра фінансів,
банківської справи та страхування

ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БЮДЖЕТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ» ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ДЕННОЇ І ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 072 «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ».

Умань – 2021р.

Укладачі:

к.е.н., доцент Гузар Б.С.
д.е.н., професор Непочатенко О.О.
к.е.н. доцент Прокопчук О.Т.
к.е.н. доцент Мельник К.М.
к.е.н., доцент Колотуха С.М.
к.е.н., ст. викладач Пташник С.А.

Рецензенти:

– д.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування Уманського національного університету садівництва Кучеренко Т.Є
– начальник Уманського управління Державної казначейської служби України Черкаської області Білик Н.О

Затверджено на засіданні кафедри фінансів банківської справи та страхування (протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.)

Методичні вказівки рекомендовані до айдання методичною радою факультету економіки і підприємництва (протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.)

Інструктивно-методичні матеріали для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Бюджетний менеджмент» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної і заочної форми навчання спеціальності 072 «фінанси, банківська справа та страхування». Умань: Видавець «Сочинський М.М.», 2021. 51с.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
1.Орієнтована структура навчальної дисципліни.....	4
2.Програма навчальної дисципліни.	5
3.Теми практичних занять.....	6
4.Контрольні питання, практичні заняття і тестові завдання.....	8
5.Вимоги до написання рефератів та їх теми.....	47
6.Питання для підготовки до екзамену.....	48
7.Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при рейтинговій системі оцінювання та шкала оцінювання.....	48
8.Рекомендована література.....	49

ПЕРЕДМОВА

В умовах трансформаційних змін та фінансово- бюджетної децентралізації роль держави в розподільчих процесах змінюється. Одним із найважливіших засобів для здійснення державою зазначеної функції виступає бюджет. Тому управління бюджетом має дуже важливе значення, особливо в умовах ринкової економіки.

Метою є: формування системи знань про предмет, метод, принципи, сутність і складові бюджетного менеджменту, функції органів оперативного управління бюджетом, прийомів і методів, які використовують ці органи в процесі управління бюджетними ресурсами і відносинами та набуття практичних навичок щодо їх практичної реалізації. Вивчення нормативно-правової бази у сфері реалізації бюджетних правовідносин, а також імплементація отриманих навичок у ході організації, планування та виконання навчальних і наукових процедур щодо впровадження окремих методів і прийомів бюджетного регулювання й управління.

Основними завданнями є:

вивчення сутності бюджетної системи України та принципів її побудови;
 ознайомлення із структурою бюджетного процесу та методологією бюджетної діяльності;
 застосування управлінської методології у межах формування системи економічних підходів до раціоналізації вітчизняного бюджетного процесу;
 сформування навиків роботи із законодавчими й інструктивними матеріалами;
 вивчення завдань, функцій та структури органів оперативного управління бюджетом;
 засвоєння теоретичних основ організації бюджетного процесу;
 формування теоретичних і практичних знань стосовно організації виконання дохідної та видаткової частин бюджету;
 оволодіння навичками з обліку виконання бюджету та складання бюджетної звітності;
 оволодіння методами контрольної роботи щодо виконання бюджетів усіх рівнів.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми:

Пререквізити	Постреквізити
Методологія наукових досліджень	Підсумкова атестація
Фінансовий менеджмент	Кваліфікаційна робота магістра
Податковий менеджмент	
Аналіз і візуалізації фінансових даних	

Компететності:

Загальні: ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні: СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання:

PR03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

PR04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

PR12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

PR13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

PR14. Використовувати фундаментальні знання з фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з управлінськими інструментами для здійснення професійної діяльності в аграрному секторі економіки.

1. ОРІЄНТОВАНА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовний модуль 1. Економічний зміст та складові бюджетного менеджменту								
Тема 1. Сутність і складові бюджетного менеджменту	16	2	2	12	16	1	0,5	14,5
Тема 2. Сутність та структура бюджету держави як об'єкта управління	16	2	2	12	16	1	0,5	14,5
Тема 3. Органи оперативного управління бюджетом (гостьовий лектор - начальник Уманського	16	3	2	11	16	1	0,5	14,5

управління Державної казначейської служби України Черкаської області Білик Н.О.)									
Тема 4. Бюджетне планування	17	4	4	9	17	1	0,5	15,5	
Разом за змістовним модулем 1	65	11	10	44	65	4	2	59	
Змістовний модуль 2. Структурні компоненти бюджетного менеджменту									
Тема 5. Виконання бюджету (гостьовий лектор - заступник начальника управління - начальник відділу обслуговування розпорядників та інших клієнтів Байда Т.А.	17	4	4	9	17	1	0,5	15,5	
Тема 6. Облік виконання бюджету(гостьовий лектор - заступник начальника Уманського управління Державної казначейської служби України Черкаської області - начальник відділу звітності і обліку Піддубна Г.П.	17	3	4	10	17	1	0,5	15,5	
Тема7.Звітність про виконання бюджету (гостьовий лектор - заступник начальника Уманського управління Державної казначейської служби України Черкаської області - начальник відділу звітності і обліку Піддубна Г.П.	17	2	4	11	17	1	0,5	15,5	
Тема 8. Бюджетний контроль	17	2	2	13	17	0,5	0,25	16,25	
Тема 9. Світовий досвід бюджетного менеджменту	17	2	2	13	17	0,5	0,25	16,25	
Разом за змістовним модулем 2	85	13	16	56	85	4	2	79	
Усього годин	150	24	26	100	150	8	4	138	

2.Програма навчальної дисципліни.

Змістовний модуль 1. Економічний зміст та складові бюджетного менеджменту.

Тема 1. Сутність і складові бюджетного менеджменту.

- 1.Сутність бюджетного менеджменту та його роль у бюджетному процесі.
- 2.Об'єкт, суб'єкти та предмет бюджетного менеджменту.
- 3.Органи управління бюджетом.
- 4.Складові бюджетного менеджменту.

Тема 2. Сутність та структура бюджету держави як об'єкта управління.

- 1.Бюджетний устрій і бюджетна система.
- 2.Сутність, роль, функції. структура та призначення бюджету держави як об'єкта управління.
- 3.Доходи та видатки Державного бюджету.
- 4.Бюджетний дефіцит.
- 5.Фінансове забезпечення аграрного сектору за рахунок бюджетних коштів.

Тема 3. Органи оперативного управління бюджетом.

- 1.Класифікація органів оперативного управління бюджетом.
- 2.Міністерство фінансів України – центральний орган виконавчої влади в сфері фінансової діяльності.
- 3.Державна служба казначейства, її призначення та функції.
- 4.Державна аудиторська служба України (Офіс державного фінансового контролю).
- 5.Рахункова палата України, її призначення та функції.
- 6.Державна податкова служба України, її призначення та функції.
- 7.Регіональні, галузеві та інші органи оперативного управління бюджетом.

Тема 4. Бюджетне планування .

- 1.Сутність та організація бюджетного планування.
- 2.Принципи, завдання, види та методи бюджетного планування.
- 3.Специфіка застосування програмно- цільового методу(ПЦМ).
4. Попередній етап до складання проекту бюджету України.
5. Порядок і терміни складання, розгляду і затвердження Державного бюджету.
6. Закон України «Про Державний бюджет» та його зміст.
- 7.Порядок і терміни складання, розгляду та затвердження місцевих бюджетів в умовах бюджетної децентралізації.

8. Бюджетний регламент.
9. Інформаційне забезпечення планування доходів і видатків бюджету.
10. Специфіка планування та види бюджетної підтримки аграрного сектору економіки України.
11. Кошторисне планування.

Змістовний модуль 2. Структурні компоненти бюджетного менеджменту.

Тема 5. Виконання бюджету.

1. Поняття, принципи виконання бюджету та органи, що забезпечують його виконання.
2. Бюджетний розпис, як основа виконання бюджету. Бюджетна класифікація доходів і видатків, її роль у бюджетному процесі.
3. Система справляння доходів до бюджету в Україні. Документооборот, пов'язаний з мобілізацією доходів.
4. Бюджетне фінансування, його організація, принципи та розпорядники коштів.
5. Методи та види фінансування з Державного бюджету.
6. Види державної підтримки розвитку аграрного сектору економіки України.
7. Організація фінансування з місцевого бюджету.
8. Касове виконання бюджету за доходами і видатками.
9. Регулювання міжбюджетних потоків.

Тема 6. Облік виконання бюджету.

1. Організація і завдання обліку виконання бюджету.
2. План рахунків бухгалтерського обліку та його структура.
3. Баланс виконання бюджету.
4. Облік грошових коштів бюджету.
5. Облік доходів бюджету.
6. Облік видатків бюджету.
7. Визначення результатів виконання бюджетів.
8. Особливості обліку виконання бюджетів територіальних громад.

Тема 7. Звітність про виконання бюджету.

1. Організація, види, форми та періодичність бюджетної звітності.
2. Звітність розпорядників коштів про використання бюджетних коштів. Склад, терміни і порядок їх подання.
3. Звітність органів Державного казначейства про виконання Державного бюджету. Склад, терміни і порядок їх подання.
4. Звітність фінансових органів про виконання місцевих бюджетів. Склад, терміни і порядок їх подання.
5. Порядок розгляду та терміни затвердження звіту про виконання бюджету держави (рішення про місцеві бюджети)..

Тема 8. Бюджетний контроль.

1. Сутність та призначення державного фінансового контролю
2. Органи бюджетного контролю, їх завдання, функції, структура та повноваження.
4. Порядок планування й проведення ревізій та перевірок органами Державної аудиторської служби України (Офісом державного фінансового контролю).
5. Контроль ефективності використання бюджетних коштів Рахунковою палатою України.
6. Податковий та митний контроль.
7. Ревізії, перевірки та їх класифікація.
8. Оформлення результатів ревізії та перевірки і їх реалізація.

Тема 9. Світовий досвід бюджетного менеджменту.

1. Бюджет у контексті світової фінансової думки.
Етимологія терміну "бюджет". Альтернативні визначення бюджету. Бюджет у контексті світової фінансової думки. Ринкове господарство і державний бюджет.
2. Сучасні технології бюджетного менеджменту. Фінансово-управлінські технології формування бюджету. Бюджетування на нульовій основі і метод "витрати-вигоди". Бюджетне прогнозування. Оптимізація бюджетного дефіциту. Управління державним боргом.
3. Організація бюджетного контролю в демократичному суспільстві. Транспарентність і контроль ефективності. Податковий контроль корпорацій. Бюджетний аудит.
4. Бюджетний менеджмент в різних країнах як ефективний важіль подолання криз та сталого розвитку економіки.
5. Зарубіжний досвід організації бюджетного менеджменту в аграрній галузі України .

3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Назва змістовного модуля та заняття	Кількість годин	
	денна	заочна
Змістовний модуль 1. Економічний зміст та складові бюджетного менеджменту		
Тема 1. Сутність та складові бюджетного менеджменту	2	0,5
Завдання 1. Розкрити сутність бюджетного менеджменту, його завдання, предмет, об'єкт і суб'єкти та його роль у бюджетному процесі.	1	0,25
Завдання 2. Проаналізувати складові бюджетного менеджменту їх сутність та взаємозв'язок.	1	0,25
Виконання практичних завдань і тести		

Тема 2. Сутність та структура бюджету держави як об'єкта управління	2	0,5
Завдання 1. Розкрити склад і структуру Бюджетного кодексу України та Закону України «Про державний бюджет». Розкрити сутність бюджету, його структуру та склад доходів і видатків за Бюджетним кодексом.	0,5	0,1
Завдання 2. Проаналізувати доходну частину за державним і місцевими бюджетами	0,5	0,2
Завдання 3. Проаналізувати видаткову частину за державним і місцевими бюджетами	0,5	0,2
Завдання 4. Визначити загальний бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	0,5	0,2
Виконання практичних завдань і тести. Проаналізувати структуру державного бюджету України за відповідний бюджетний рік за доходами і видатками в частині загального і спеціального фондів, розрахувати частку доходів в загальних доходах по загальному і спеціальному фондах відповідно до класифікації доходів за розділами Бюджетного кодексу.	0,5	
Тема 3. Органи оперативного управління бюджетом	2	0,5
Завдання 1. Розкрити види органів оперативного управління бюджетом.	0,3	0,1
Завдання 2. Основні завдання Міністерства фінансів України, його функції та права. Державна аудиторська служба, її функції та права. Державна служба казначейства, її призначення та функції. Рахункова палата України її призначення та функції. Податкова служба України її завдання, призначення та функції.	0,5	0,1
Завдання 3. Основні завдання, функції та права фінансових органів обласного рівня та їх структура. Міські та районні фінансові відділи	0,2	0,1
Завдання 4. Розкрити сутність галузевих органів управління бюджетними коштами. Розкрити структуру завдання та функції фінансово - економічного департаменту Міністерства аграрної політики та продовольства України.	0,5	0,1
Виконання практичних завдань і тести. Визначити до чий компетенції належать повноваження подані в методичних вказівках.	0,5	0,1
Тема 4. Бюджетне планування	4	0,5
Завдання 1. Оцінювання показників, що визначають вектори бюджетного планування	1	0,1
Завдання 2. Сутність, завдання та методи бюджетного планування	1	0,1
Завдання 3. Програмно-цільовий метод бюджетного планування	1	0,1
Завдання 4. Визначення загальних засад та набуття практичних навичок у формуванні бюджетних запитів. Складання кошторису доходів і видатків бюджетної установи за кодами програмної, функціональної, відомчої і економічної класифікації. Планування бюджетних витрат на розвиток та підтримку аграрного сектора України.	0,5	0,1
Завдання 5. Порівняння підходів до здійснення фінансового вирівнювання доходної бази місцевих бюджетів. Сутність механізму горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій. Міжбюджетні трансферти.	0,5	0,1
Виконання практичних завдань і тести. Заповнити регламентовані терміни етапів та процедур бюджетного планування та Державні органи, відповідальні за здійснення етапів та процедур бюджетного планування. Поточний модульний контроль 1.		
Всього за змістовним модулем 1	10	2
Змістовний модуль 2. Структурні компоненти бюджетного менеджменту		
Тема 5. Виконання бюджету	4	0,5
Завдання 1. Знайомство з основними законодавчо - нормативними та інструктивними документами, що застосовуються у процесі виконання бюджету. Бюджетний кодекс України. Закон України «Про Державний бюджет на відповідний рік». Розпис бюджету. Коди економічної класифікації. Паспорт бюджетної програми. Лімітна довідка. Кошторис доходів і видатків бюджетної установи.	1	0,3
Завдання 2. Виконання практичних завдань з виконання бюджету за доходами. Аналіз доходної бази за кошторисом та кодами.	1,5	0,1
Завдання 3. Виконання практичних завдань з виконання бюджету за видатками. Аналіз видатків за програмною та відомчою класифікацією.	1,5	0,1
Виконання практичних завдань і тести. Визначити, які надходження зараховані до Державного бюджету та до місцевого бюджету. Визначити, до яких видів доходів, зараховані надходження до державного бюджету. Визначити, які видатки відносяться до державного бюджету та місцевих бюджетів.		
Тема 6. Облік виконання бюджету	4	0,5
Завдання 1. Організація бухгалтерського обліку виконання бюджету	1	0,1
Завдання 2. План рахунків бухгалтерського обліку виконання бюджету	1	0,1
Завдання 3. Бухгалтерський облік операцій виконання бюджету	2	0,3
Виконання практичних завдань і тести. Зазначити, які первинні документи та облікові реєстри використовують при обліку виконання державного і місцевих бюджетів України у відповідних органах.		
Тема 7. Звітність про виконання бюджету	4	0,5
Завдання 1. Види звітності та порядок їх складання та терміни представлення	1	0,1
Завдання 2. Знайомство зі складом звітності про виконання Державного бюджету України	1	0,1

Завдання 3. Знайомство зі складом звітності про виконання місцевих бюджетів	1	0,1
Завдання 4. Знайомство зі змістом та показниками звітності про виконання бюджетів. Основні форми звітності.	1	0,1
Виконання практичних завдань і тести. Згрупувати всі форми звітності про виконання Державного і місцевих бюджетів України за термінами їх підготовки та подання відповідними органами, організаціями, установами у розрізі варіантів.	1	0,2
Тема 8. Бюджетний контроль	2	0,25
Завдання 1. Органи контролю за дотриманням бюджетного законодавства	0,5	
Завдання 2. Здійснення контролю ДКСУ	0,5	0,1
Завдання 3. Здійснення контролю Рахунковою палатою України	0,5	0,15
Завдання 4. Види контролю та оформлення їх результатів.	0,5	
Виконання практичних завдань і тести. Визначте і зазначте, які органи здійснюють бюджетний контроль за виконанням бюджету та дотриманням бюджетного законодавства.		
Тема 9. Світовий досвід бюджетного менеджменту	2	0,25
Завдання 1. Проаналізувати сучасні технології бюджетного менеджменту в зарубіжних країнах та їх адаптації в вітчизняні реалії.	1	0,15
Завдання 2. Бюджетний, податковий та митний контроль в зарубіжних країнах.	1	0,1
Виконання практичних завдань і тести. Поточний модульний контроль 2.		
Всього за змістовним модулем 2	16	2
Усього годин	26	4

4. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ, ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ І ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Змістовний модуль 1. ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ТА СКЛАДОВІ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ Тема 1. СУТНІСТЬ І СКЛАДОВІ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ. ПРЕДМЕТ ТА ЗАВДАННЯ КУРСУ

Контрольні питання

1. Яка роль бюджетного менеджменту в бюджетному процесі?
2. Що таке бюджетний менеджмент?
3. Що є об'єктом бюджетного менеджменту?
4. Перерахуйте суб'єкти бюджетного менеджменту. Дайте їм характеристику.
5. Які основні етапи та методи діяльності в бюджетному процесі?
6. Складові бюджетного менеджменту.

Рекомендована література: 1-6,7,8,9,31,33,34,37,47,48

Тестові завдання

1. Зазвичай термін «менеджмент» асоціюється з іменем:

- а) Адама Сміта;
- б) Мілтона Фрідмена;
- в) Джона Кейнса;
- г) Фредеріка Тейлора.

2. Предметом бюджетного менеджменту є:

- а) сукупність бюджетів різного рівня;
- б) органи управління бюджетами різного рівня;
- в) бюджетний процес та управління ним;
- г) управлінські рішення, у сфері бюджетних відносин

3. Бюджетний менеджмент виконує роль:

- а) цивілізованого механізму управління розподілом бюджетних коштів;
- б) інструменту реалізації бюджетної політики держави;
- в) засобу впливу держави на розвиток соціально-економічних процесів;
- г) механізму формування ресурсів бюджету та напрямів їх використання.

4. Об'єктом бюджетного менеджменту виступають:

- а) державний та місцеві бюджети;
- б) органи управління бюджетами різного рівня;
- в) бюджетне законодавство;
- г) управлінські рішення, у сфері бюджетних відносин.

5. Суб'єктом бюджетного менеджменту виступають:

- а) державний та місцеві бюджети;
- б) органи управління бюджетом;
- в) бюджетний процес та його складові;
- г) управлінські рішення, у сфері бюджетних відносин.

6. Бюджетний процес та управління ним є:

- а) предметом бюджетного менеджменту;
- б) суб'єктом бюджетного менеджменту;
- в) об'єктом бюджетного менеджменту;
- г) інше.

7. Бюджетне планування здійснюється на таких стадіях бюджетного процесу:

- а) складання, розгляд і затвердження бюджету;
- б) розгляд, затвердження та виконання бюджету;
- в) складання бюджету;
- г) затвердження, виконання, обліку та контролю за виконанням бюджету.

8. Облік виконання бюджетів та складання звітності – це:

- а) регулююча система бюджетного менеджменту;
- б) забезпечуюча система бюджетного менеджменту;
- в) організаційна система бюджетного менеджменту;
- г) виконавча система бюджетного менеджменту.

9. Контроль за виконанням бюджетів здійснюється:

- а) на етапі складання бюджетів;
- б) на етапі розгляду та затвердження бюджетів;
- в) на етапі виконання бюджетів;
- г) на всіх етапах бюджетного процесу.

10. Міністерство фінансів України в управлінні бюджетним процесом належать до:

- а) органів законодавчої влади;
- б) органів оперативного управління бюджетним процесом;
- в) органів не фінансового контролю;
- г) усіх перелічених груп.

11. Бюджетний менеджмент – це:

- а) форми і методи;
- б) планування та прогнозування;
- в) формування та виконання бюджету;
- г) сукупність взаємопов'язаних управлінських функцій, прийомів, методів.

12. Які складові бюджетного менеджменту?

- а) планування;
- б) організація виконання планів;
- в) мотивування і контролювання;
- г) бюджетне планування, організація виконання, облік виконання та контроль за виконанням бюджету.

Тема 2. СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА БЮДЖЕТУ ДЕРЖАВИ ЯК ОБ'ЄКТА УПРАВЛІННЯ

Контрольні питання

1. Дайте визначення Державного бюджету.
2. Розкрийте економічну сутність Державного бюджету.
3. Що являє собою бюджет за матеріальним змістом?
4. Від яких факторів залежить обсяг формування Державного бюджету?
5. Що таке зведений фінансовий баланс держави?
6. Визначте структурні складові частини Державного бюджету.
7. З якого часу та з якою метою бюджет поділяється на загальний та спеціальний фонди?
8. Дайте характеристику бюджету в залежності від співвідношення між складовими елементами – доходами та видатками.
9. Які функції виконує Державний бюджет? Дайте їх характеристику.
10. Дайте визначення бюджетної системи, бюджетному устрою.
11. Які типи бюджетних систем існують?
12. Надайте характеристику змісту та складу бюджетної системи України.
13. Якими законодавчими актами регулюється Державний бюджет, бюджетна система України?
14. Відповідно до яких принципів побудована бюджетна система України?
15. Назвіть складові зведеного бюджету України. На яких рівнях він визначається?
16. Охарактеризуйте сучасний стан бюджетної системи України.
17. Дайте визначення доходам Державного бюджету.
18. Як класифікуються доходи бюджету в залежності від методів формування?
19. Які фактори впливають на обсяг дохідної частини Державного бюджету?
20. Чим відрізняються видатки від витрат Державного бюджету?
21. Дайте визначення дефіциту, профіциту бюджету. Який рівень дефіциту бюджету вважається допустимим?
22. Розкрийте економічну сутність дефіциту бюджету.
23. Назвіть основні причини виникнення дефіциту бюджету.
24. За якими ознаками можна класифікувати бюджетний дефіцит?
25. Дайте характеристику механізму секвестру видатків і коли він застосовується?
26. Якою повинна бути політика регулювання державою бюджетного дефіциту?

Показники	Загальний фонд		Спеціальний фонд		Разом	
	сума, млн. грн.	частка, %	сума, млн. грн.	частка, %	сума, млн. грн.	частка, %
ДОХОДИ						
Податкові надходження у т.ч.	202271,8		863,8		203135,6	
Податок на прибуток підприємств	60930,2				60930,2	
Внутрішні податки на товари та послуги у т.ч.	121729,2				121729,2	
- податок на додану вартість	100657,6				100657,6	
- акцизний податок з вироблених в Україні товарів	15819,1				15819,1	
- акцизний податок з ввезених на територію України товарів	4000,0				4000,0	
Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції у т.ч.	17410,0		186,5		1759 6,5	
- ввізне мито	16491,5				16491,5	
- вивізне мито	5,2				5,2	
Інші податки	330,5		677,3		100 7,8	
Неподаткові надходження у т.ч.	66429,7		21973,3		88403,0	
Доходи від власності та підприємницької діяльності	36096,5		2,0		3 609 8,5	
Адміністративні збори та платежі	6508,7		13,0		6521,7	
Надходження від штрафів та фінансових санкцій	38 840,0				38 840,0	
Інші неподаткові надходження	2343 6,0		2 1958,3		4 539 4,3	
Доходи від операцій з капіталом	230,0				230,0	
Офіційні трансферти	12740,9				12740,9	
Цільові фонди	13407,8		19547,9		32955,7	
ВСЬОГО ДОХОДІВ	295080,2	100,0	42385,0		337465,2	100,0
ВИДАТКИ						
Державне управління	20201,8		496,9		20698,7	
Судова влада	1951,6				1951,6	
Міжнародна діяльність	7023,2		199,2		7222,4	
Фундаментальні дослідження	5166,4		277,4		5443,8	
Національна оборона	14962,1		9094 ,0		24056,1	
Правоохоронна діяльність	17961,4		2045,8		20007,2	
Освіта	15552,3		7582,3		2313 4,6	
Охорона здоров'я	6232,0		947,3		717 9, 3	
Соціальний захист та соціальне забезпечення	37268,9				3726 8,9	
Житлово-комунальне господарство	22,6				22,6	
Культура і мистецтво	1437,4		40,2		1477,6	
Фізична культура і спорт	1114,8				111 4,8	
Промисловість та енергетика	1977 0,0		2000,0		21770,0	
Будівництво	4390,1				4390,1	
Сільське господарство та лісове господарство	4837,7		103 8,3		5876,0	
Транспорт, зв'язок та інформатика	5263,6		322,2		5585,8	
Інші послуги, пов'язані з економічною діяльністю	4543,0		115,4		4658,4	
Заходи, пов'язані з ліквідацією наслідків Чорнобильської АЕС	1812 7,0		2,0		18129,0	
Охорона навколишнього середовища	974,5		16 0,9		113 5,4	
Попередження та ліквідація стихійних лих	1076,7		135,0		1211,7	
Поповнення державних резервів	160,0		126,7		286,7	
Обслуговування державного боргу	59575,8				59575,8	
Цільові фонди			19549,9		19549,9	
Видатки, не віднесені до основних груп	5869,7				5869,7	

Тестові завдання

1. Державний бюджет – це:

- а) центральна ланка фінансової системи;
- б) матеріальна база існування держави;
- в) план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду ;
- г) усі відповіді вірні.

2. Акумуляція коштів держави та подальший їх розподіл для задоволення всіх потреб суспільства здійснюється через таку функцію бюджету:

- а) стимулюючу;
- б) розподільчу;
- в) регулюючу;
- г) контрольну.

3. Бюджет держави, як центральна ланка фінансової системи, тісно пов'язаний з:

- а) системою страхування;
- б) місцевими бюджетами;
- в) податковою системою;
- г) фінансами галузей і суб'єктів господарювання.

4. У державному бюджеті України є резервний фонд Кабінету Міністрів України, який встановлюється від загального фонду видатків державного бюджету в такому розмірі:

- а) 2%;
- б) не більше 1%;
- в) 5%;
- г) 10%.

5. Що таке дефіцит бюджету?

- а) сума субвенцій державного бюджету, наданих місцевим бюджетам;
- б) перевищення видатків бюджету над його доходами;
- в) обсяг поточних видатків бюджету;
- г) перевищення доходів бюджету над його видатками.

6. Структура бюджетної системи України визначається:

- а) сукупністю усіх бюджетів (державного та місцевих), побудована з урахуваннями економічних відносин, державного та адміністративно-територіального устроїв і врегульована нормами права;
- б) політичним режимом;
- в) фінансовою політикою держави;
- г) особливістю економічного розвитку суспільства.

7. Зведений (консолідований) бюджет використовується для:

- а) аналізу і прогнозування економічного і соціального розвитку держави;
- б) визначення складових бюджетної класифікації;
- в) забезпечення принципу субсидіарності;
- г) побудови структури бюджетної системи.

7. Склад доходів державного бюджету України визначається:

- а) Конституцією та Бюджетним кодексом України;
- б) Конституцією та Законом про Державний бюджет України;
- в) Щорічними законами про Державний бюджет України та Бюджетним кодексом України;
- г) Бюджетним кодексом та Указами Президента України.

8. Місцеві бюджети – це:

- а) балансові розрахунки місцевих доходів;
- б) головний централізований фонд грошових коштів держави;
- в) кошти підприємств та населення, які знаходяться на певній території;
- г) фонди фінансових ресурсів, що мобілізуються й витрачаються на відповідній території.

9. На якому принципі ґрунтується розмежування видатків між бюджетами в Україні?:

- а) субсидіарності;
- б) ефективності;
- в) публічності та прозорості;
- г) всі відповіді вірні.

10. Стадії бюджетного процесу знаходяться під постійним контролем:

- а) Кабінету Міністрів;
- б) Рахункової палати;
- в) Верховної Ради;
- г) Президента України.

11. Фінансовий план, що являє собою розпис доходів та видатків, – це:

- а) бюджет за своєю суттю;
- б) бюджет за формою;
- в) бюджет за матеріальним змістом;

г) бюджет, як суспільне явище.

12. Вперше розподілення Державного бюджету України на загальний та спеціальний фонди було відзначено у бюджеті на:

- а) 2002 рік;
- б) 2000 рік;
- в) 2001 рік;
- г) 1999 рік.

13. Дефіцит, який характеризується спрямуванням залучених для його покриття коштів на фінансування поточних потреб, - це дефіцит:

- а) вимушений;
- б) пасивний;
- в) свідомий;
- г) активний.

14. Дефіцит, який виникає внаслідок касового розриву в процесі виконання бюджету, – це:

- а) відкритий бюджетний дефіцит;
- б) прихований дефіцит;
- в) тимчасовий дефіцит бюджету;
- г) стійкий дефіцит бюджету.

15. Пропорційне скорочення видатків до кінця бюджетного року з метою зменшення дефіциту бюджету, – це:

- а) механізм секвестру видатків;
- б) фінансовий механізм;
- в) механізм бюджетних призначень;
- г) бюджетне зобов'язання.

16. У Державному бюджеті розпорядники бюджетних коштів поділяються на:

- а) головних розпорядників;
- б) розпорядників нижчого рівня – другого ступеню;
- в) розпорядників нижчого рівня – третього ступеню;
- г) усі відповіді вірні.

17. Мережа розпорядника – це:

- а) згрупована вичерпна інформація щодо розпорядника;
- б) відкриті реєстраційні рахунки;
- в) лімітна довідка;
- г) виділені фінансування.

Тема 3. ОРГАНИ ОПЕРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТОМ

Контрольні питання

1. Класифікація органів державного управління.
2. Міністерство фінансів України як центральний орган у сфері фінансової діяльності.
3. Якими основними законодавчими актами керується у своїй діяльності Мінфін?
4. Структура органів Мінфіну.
5. Основні завдання, функції та права органів Мінфіну?
6. Призначення, структура, завдання, та функції Державної казначейської служби України.
7. Державна аудиторська служба України. Основні завдання, функції та права.
8. Завдання, функції та структура Рахункової палати як найвищого державного органу контролю в бюджетній сфері.
9. Завдання, функції та структура податкової служби України.
10. Завдання, функції та структура фінансово-економічного департаменту Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Рекомендована література: 1-6, 7, 8, 11, 14, 15, 16, 17, 20, 29, 31, 59, 60, 62, 63, 64

Практичні заняття

Завдання 1. Визначити до чийої компетенції належать наступні повноваження.

Таблиця 5

№ п/п	Органи управління	Шифр	Повноваження	Відповідь
1	Президент	а	Забезпечення стабільності грошової одиниці	
2	Верховна Рада	б	Розроблення та проведення єдиної державної фінансової, бюджетної, податкової політики	
3	Кабінет міністрів	в	Затвердження рішень про надання Україною позик і економічної допомоги іноземним державам	

4	НБУ	г	Затвердження Державного бюджету України	
		д	Касове виконання бюджету	
5	Мінфін	є	Забезпечення виконання Державного бюджету	
6	Мінекономіки	ж	Забезпечення впровадження єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку та звітності	
7	Рахункова палата	з	Розробка проекту Державного бюджету України	
8	Державна казначейська служба України	и	Розробка прогностичних показників економічного і соціального розвитку України	
		і	Контроль за використанням коштів Державного бюджету	
		ї	Визначення основних засад грошово-кредитної політики	
9	Державна аудиторська служба України	й	Складання і затвердження Розпису Державного бюджету	
		к	Затвердження Інструкцій з підготовки бюджетних запитів	

Тестові завдання

1. До органів оперативного управління бюджетом в Україні належать:

- а) Міністерство фінансів України;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) Верховна Рада України;
- г) усі відповіді вірні.

2. Проведення єдиної фінансової, бюджетної, податкової, митної політики, спрямованої на реалізацію завдань соціально-економічного розвитку України, забезпечує:

- а) Державна казначейська служба України;
- б) Міністерство фінансів України;
- в) Державна служба фінансового моніторингу України;
- г) усі відповіді вірні.

3. Міністерство фінансів України - це:

- а) центральний орган виконавчої влади;
- б) орган, підпорядкований Кабінету Міністрів України;
- в) юридична особа, має самостійний баланс, рахунки в установах банків;
- г) усі відповіді вірні.

4. Міністр фінансів України призначається на посаду та звільняється з посади:

- а) Верховною Радою України;
- б) Президентом України;
- в) Прем'єр-міністром України;
- г) колегією Міністерства фінансів.

5. Повноваження Міністра фінансів України визначається:

- а) Конституцією України;
- б) Бюджетним кодексом України;
- в) Положенням про Міністерство фінансів України;
- г) колегією Міністерства фінансів.

6. Положення про Міністерство фінансів України затверджується:

- а) Президентом України;
- б) Верховною Радою України;
- в) Кабінетом Міністрів України;
- г) колегією Міністерства фінансів.

7. Структура апарату Державної казначейської служби України, його штатний розпис та кошторис затверджується:

- а) Президентом України;
- б) Прем'єр-міністром України;
- в) Головою Казначейства за погодженням з Мінфіном;
- г) Головою Державної казначейської служби України.

8. Положення про Державну казначейську службу України затверджується:

- а) Президентом України;
- б) Верховною Радою України;
- в) Кабінетом Міністрів України;
- г) колегією Міністерства фінансів.

9. Для реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, або фінансування тероризму, в Україні створена:

- а) Державна податкова служба України;
- б) Державна казначейська служба України;
- в) Державна аудиторська служба України;

г) Державна служба фінансового моніторингу України.

10. Положення про Державну службу фінансового моніторингу України затверджується:

- а) Президентом України;
- б) Верховною Радою України;
- в) Кабінетом Міністрів України;
- г) Міністерством фінансів України.

11. Основними функціями Мінфіну є:

- а) вироблення та реалізація державної політики в державі;
- б) організація бюджетного процесу;
- в) всі вище перераховані.
- г) прийняття законів

12. Рахункова палата України здійснює свою діяльність:

- а) самостійно, незалежно від будь-яких інших органів держави;
- б) в підпорядкуванні Мінфіну;
- в) в підпорядкуванні Кабміну;
- г) адміністрації президента.

13. Поділ органів управління на загальнодержавні й оперативні здійснюється в залежності від:

- а) виконуваних завдань;
- б) виконуваних функцій;
- в) їхньої ролі в державі;
- г) усі відповіді вірні.

14. У процесі оперативного управління бюджетом вирішуються наступні питання:

- а) планування бюджету;
- б) бюджетного регулювання;
- в) виконання бюджету;
- г) усі відповіді вірні.

15. Рахункова палата представляє на розгляд Верховної Ради України загальний письмовий звіт про результати виконання доручень, проведених перевірок, ревізій та про витрати на цю діяльність:

- а) щоквартально;
- б) один раз у півріччя;
- в) щорічно не пізніше 1 грудня;
- г) щорічно не пізніше 31 грудня.

Тема 4.. БЮДЖЕТНЕ ПЛАНУВАННЯ **Контрольні питання**

1. Дайте визначення бюджетному плануванню.
2. Назвіть основні задачі бюджетного планування.
3. Нормативна база регулювання процесу бюджетного планування.
4. Назвіть основні принципи бюджетного планування.
5. За якою схемою здійснюється бюджетне планування в Україні?
6. Назвіть методи бюджетного планування.
7. Недоліки методу коефіцієнтів, як методу бюджетного планування.
8. Характерні риси нормативного методу бюджетного планування.
9. Балансовий метод бюджетного планування.
10. Програмно-цільовий метод бюджетного планування, його сутність.
11. Переваги програмно-цільового методу бюджетного планування.
12. Дайте визначення терміну „бюджетна програма“.
13. Характерні риси бюджетної програми.
14. Назвіть елементи формування бюджетної програми.
15. Мета та задачі „бюджетної програми“.
16. Показники ефективності бюджетної програми.
17. Опишіть підготовчу роботу, яка передуює складанню проекту бюджету.
18. Назвіть основні макроекономічні показники, які використовуються при складанні проекту бюджету.
19. Визначте етапи і терміни складання Державного бюджету України.
20. Опишіть процес розгляду і затвердження Державного бюджету України.
21. Які обмеження застосовуються при виконанні видаткової частини бюджету у випадку невчасного прийняття ЗУ „Про Державний бюджет“ на поточний рік?
22. Розкрийте зміст Закону України „Про Державний бюджет“.
23. Дайте характеристику загальному та спеціальному фондам Державного бюджету.

Рекомендована література: 1-6, 7, 8, 13, 38, 42, 45, 47, 49, 52, 53, 61

Практичні заняття

Завдання 1. Заповніть таблицю відповідно до процедури бюджетного планування в Україні.

Таблиця 6

Документи та інформація, необхідні для складання, розгляду і затвердження	Регламентовані терміни етапів та процедур бюджетного планування	Державні органи, відповідальні за здійснення етапів та процедур бюджетного планування
Подання до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України проекту основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний рік		
Проект основних засад грошово-кредитної політики на наступний бюджетний період		
Парламентські слухання з питань бюджетної політики. Прийняття постанови «Про основні напрями Бюджетної політики держави»		
Прийняття постанови щодо схвалення проекту закону про Державний бюджет України		
Подання проекту закону про Державний бюджет України Верховній Раді України		
Представлення проекту закону про Державний бюджет України на пленарному засіданні ВР		
Прийняття проекту закону про Державний бюджет України у першому читанні		
Доопрацювання проекту закону про Державний бюджет України та внесення його на засідання ВР у другому читанні		
Розгляд і прийняття Закону про Державний бюджет України в третьому читанні.		
Прийняття закону про Державний бюджет України в цілому		

Методичні вказівки для виконання завдання 1.

Не пізніше **1 червня** або першого наступного за цією датою дня пленарних засідань Верховної Ради України у Верховній Раді України відбуваються парламентські слухання з питань бюджетної політики на наступний бюджетний період та приймається постанова про Основні напрями бюджетної політики на наступний бюджетний період

Національний банк України до 1 квітня року, що передує плановому, подає до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України проект основних засад грошово-кредитної політики на наступний бюджетний період; Кабінет Міністрів України приймає постанову щодо схвалення проекту закону про Державний бюджет України та подає його разом з відповідними матеріалами Верховній Раді України не пізніше 15 вересня року, що передує плановому.

Не пізніше ніж через п'ять днів після подання Кабінетом Міністрів України проекту закону про Державний бюджет України до Верховної Ради України Міністр фінансів України представляє його на пленарному засіданні Верховної Ради України.

Після прийняття до розгляду представленого проекту закону про Державний бюджет України не **пізніше 1 жовтня** (6 жовтня, якщо проект бюджету був прийнятий до розгляду після повторного подання Кабінетом Міністрів України) року, який передує плановому, проект закону про Державний бюджет України розглядається народними депутатами України, а також у комітетах, депутатських фракціях та групах Верховної Ради України. Комітети Верховної Ради України формують свої пропозиції до проекту закону про Державний бюджет України і передають їх до Комітету Верховної Ради України з питань бюджету та призначають представників для участі у роботі Комітету Верховної Ради України з питань бюджету. Після 1 жовтня (6 жовтня, якщо проект бюджету був прийнятий до розгляду після повторного подання Кабінетом Міністрів України) року, який передує плановому, прийняття пропозицій Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету припиняється.

Верховна Рада України приймає проект закону про Державний бюджет України у першому читанні **не пізніше 20 жовтня**

Друге читання проекту закону про Державний бюджет України завершується **не пізніше 20 листопада** року, що передує плановому

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету доопрацьовує проект закону про Державний бюджет України та вносить його на розгляд Верховної Ради України у третьому читанні **не пізніше 25 листопада** року, що передує плановому.

Закон про Державний бюджет України приймається Верховною Радою України **до 1 грудня** року, що передує плановому.

Тестові завдання

1. Призначення бюджетного планування полягає у:

- а) забезпеченні збалансування фінансових ресурсів держави;
- б) визначенні реальних джерел доходів бюджету;
- в) фінансування пріоритетів бюджетної політики держави;
- г) всьому переліченому.

2. Перший етап бюджетного планування (із січня по березень) передбачає:

- а) формування напрямів бюджетної політики;
- б) планування основних (попередніх) показників у розрізі державного і місцевих бюджетів;
- в) розроблення сценаріїв розвитку економіки та бюджетної політики;
- г) усе перелічене.

3. Другий етап бюджетного планування (із квітня по 15 серпня) передбачає:

- а) Міністерство фінансів України, на підставі офіційного прогнозу соціально-економічного розвитку України на наступний рік, який щорічно розробляє Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, і на підставі Основних напрямів бюджетної політики на наступний рік, схвалених Верховною Радою України, розробляє попередні показники державного бюджету
- б) оформлення бюджетних запитів головних розпорядників бюджетних коштів;
- в) збалансування потреб розпорядників бюджетних коштів з наявними ресурсами бюджету;
- г) усе перелічене.

4. Третій етап бюджетного планування (15 серпня- 15 вересня) охоплює :

- а) формування напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний рік;
- б) розроблення попередніх показників доходів бюджету;
- в) остаточне узгодження та збалансування бюджетних показників;
- г) відбувається остаточне узгодження і збалансування показників доходів і видатків державного бюджету, місцевих бюджетів, визначаються обсяги міжбюджетних трансфертів на плановий рік.

5. Кабінет Міністрів України подає проект закону про Державний бюджет України до Верховної Ради України до:

- а) 1 серпня року, що передує плановому;
- б) 15 серпня року, що передує плановому;
- в) 1 вересня року, що передує плановому;
- г) 15 вересня поточного року.

6. Верховна Рада України приймає закон про Державний бюджет України не пізніше:

- а) 1 листопада року, що передує плановому;
- б) 15 листопада року, що передує плановому;
- в) 1 грудня року, що передує плановому бюджетному року
- г) 31 грудня року, що передує плановому.

7. Проекти рішень про відповідні місцеві бюджети готують:

- а) Міністерство фінансів України;
- б) Державна казначейська служба України;
- в) Рада міністрів АРК, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи місцевих рад;
- г) розпорядники бюджетних коштів.

8. Бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні, міські, селищні, сільські бюджети на наступний рік затверджують:

- а) постановою Верховної Ради України;
- б) постановою Кабінету Міністрів України;
- в) наказом Міністерства фінансів України;
- г) постановою Верховної Ради АРК, рішеннями відповідної обласної, районної, міської, селищної і сільської рад.

9. Програмно-цільовий метод бюджетного планування передбачає:

- а) стратегічне прогнозування та середньотермінове планування показників;
- б) визначення можливостей фінансування з бюджету;
- в) ефективне використання бюджетних коштів;
- г) усе перелічене.

10. Кошториси бюджетних установ бувають:

- а) стратегічні, тактичні;
- б) індивідуальні, зведені та кошториси на централізовані заходи асигнування;
- в) постійні, змінні;
- г) матеріальні, фінансові.

11. Який з методів заснований на використанні норм і нормативів, установлених у відношенні як до детального, так і до узагальнюючих показників:

- а) балансовий метод;
- б) нормативний метод;
- в) метод прямого рахунку;
- г) аналітичний метод.

12. Обов'язковими елементами програмно-цільового методу бюджетного планування є:

- а) оцінка та експертиза програм;

- б) аналіз співставлення видатків та досягнутих результатів;
- в) забезпечення ефективності використання коштів бюджету;
- г) усі відповіді вірні.

13. Паспорт бюджетної програми формується на основі:

- а) плану асигнувань;
- б) бюджетних запитів головних розпорядників;
- в) кошторису;
- г) усі відповіді вірні.

14. Паспорт бюджетної програми затверджується спільним наказом:

- а) Державного казначейства та відповідного головного розпорядника коштів;
- б) Кабінету Міністрів України та Міністерства фінансів;
- в) Міністерства фінансів України та Державної казначейської служби України;
- г) Міністерства фінансів та відповідного головного розпорядника бюджетних коштів.

15. Державний бюджет набуває чинності Закону у випадку його підписання:

- а) Президентом України;
- б) Головою Верховної Ради України;
- в) Прем'єр-міністром України;
- г) Міністром фінансів.

Змістовний модуль 2. СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 5. ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

Контрольні питання

1. Яка мета виконання бюджету?
2. Назвіть принципи виконання Державного бюджету.
3. Назвіть органи, що забезпечують та організують виконання бюджету. Опишіть механізм їх взаємодії.
4. Хто і для чого складає бюджетний розпис доходів та видатків?
5. Дайте визначення бюджетного розпису, назвіть терміни його затвердження.
6. З яких розділів складається бюджетний розпис та його основні складові і додатки.?
7. Опишіть процес складання бюджетного розпису.
8. Дайте визначення бюджетної класифікації.
9. Опишіть структуру бюджетної класифікації.
10. Назвіть розділи класифікації доходів бюджету.
11. Яким чином побудована система стягнення доходів бюджету в Україні?
12. Назвіть склад неподаткових надходжень до бюджету згідно з бюджетною класифікацією доходів.
13. Які надходження від операцій з капіталом відповідно до бюджетної класифікації входять до доходної частини бюджету?
14. Назвіть різновиди трансфертів згідно з бюджетною класифікацією доходів.
15. Що розуміють під касовим обслуговуванням бюджету?
16. Назвіть системи касового виконання бюджету.
17. Дайте визначення СЕП НБУ, її переваги.
18. Дайте визначення єдиного казначейського рахунку. Його сутність, структура.
19. Яким чином побудовано касове виконання бюджету?
20. Опишіть операції з надходження доходів в загальний фонд Державного бюджету.
21. Опишіть операції з надходження доходів в спеціальний фонд Державного бюджету.
22. Ступені розпорядників по Державному та місцевим бюджетам.
23. Якими методами може здійснюватися фінансування із Державного бюджету?
24. Відкриття та обслуговування бюджетних рахунків.
25. Як організується фінансування із місцевих бюджетів?
26. Касове виконання бюджету.
27. Грошові кошти бюджету.
28. Види міжбюджетних потоків.
29. Порядок виділення та перерахування бюджетних трансфертів.
30. Дайте визначення видаткам Державного бюджету.
31. Дайте визначення витратам Державного бюджету.
32. Охарактеризуйте структуру класифікації видатків бюджету.
33. Дайте характеристику функціональної класифікації видатків бюджету.
34. Дайте характеристику економічної класифікації видатків бюджету.
35. Дайте характеристику відомчої класифікації видатків бюджету.
36. Дайте характеристику програмної класифікації видатків бюджету.
37. Назвіть стадії виконання державного бюджету за видатками відповідно до Бюджетного кодексу.
38. Дайте визначення бюджетному асигнуванню.
39. Відповідно до яких принципів надаються бюджетні асигнування?
40. Перелічіть, на які ступені поділяються розпорядники бюджетних коштів.
41. Назвіть приклади головних розпорядників Державного та місцевого бюджетів.
42. Основні функції головних розпорядників бюджетних коштів.
43. Відповідно до якого документу здійснюється виконання Державного бюджету за видатками?

44. Опишіть процес встановлення бюджетних асигнувань головним розпорядникам.
 45. На основі яких документів головні розпорядники мають право на отримання бюджетних асигнувань?
 46. Як здійснюється формування єдиної бази даних мережі розпорядників бюджетних коштів?
 47. Дайте визначення паспорта бюджетної програми, лімітної довідки про бюджетне фінансування та кредитування, кошторису доходів і видатків бюджетної установи (**заповніть їх на основі умовних контрольних даних**).
 Рекомендована література : 1-6,7,8,12,19,22,25,32,36,38,39,41,42,43,47,49,52,53,58,59

Практичні заняття

Умовні дані для заповнення паспорта бюджетної програми на 2021р.

Таблиця 7

1	220	Міністерство освіти і науки України			
2	2201000	Апарат Міністерства освіти і науки України			
3	2201160	0942	Підготовка кадрів закладами вищої освіти та забезпечення діяльності їх баз практики		
4.	Обсяги бюджетних призначень/бюджетних асигнувань	31740439.3 тис.грн.	У тому числі із загального фонду- 19518314,2 тис. грн.		
			із спеціального фонду - 12222125,1 тис. грн.		
5.	Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року №2145-VIII				
	Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року №1556-VII із змінами				
	Інші документи				
6.	Якісна вища освіта та розвиток освіти дорослих				
7.	Підготовка кадрів закладами вищої освіти				
8.	1. Організація та забезпечення підготовки фахівців за ступенями вищої освіти» молодший бакалавр, бакалавр, магістр»				
	2. Організація та забезпечення підготовки науково- педагогічних кадрів і наукових кадрів вищої кваліфікації				
9.	Напрями використання бюджетних коштів	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	
1.	Підготовка кадрів	18641794,5	9326592,3	27968386,8	
2.	Підготовка аспірантів, які навчаються з відривом від виробництва	487992,4	64165,0	552157,4	
	і т. д.				
	Всього				
		19518314,2	12222125,1	31740439,3	
10	Перелік державних цільових програм				
11	Результативні показники бюджетної програми				
1	затрат				
1	Кількість закладів вищої освіти, од	Джерело інформації	151.0		151.0
2	Всього середньорічне число штатних одиниць у закладах вищої освіти в тому числі, од.	управлінський облік (форма 3-2)	109601.4	69157,0	178758,4
3	Науково-педагогічного персоналу	управлінський облік (форма 3-2)			
4	Адмін персоналу	управлінський облік (форма 3-2)			
5	Педагогічного персоналу	управлінський облік (форма 3-2)			
6	Спеціалістів	управлінський облік (форма 3-2)			
7	Робітників	управлінський облік (форма 3-2)			
8	Середньорічна кількість студентів денної форми навчання	управлінський облік (форма 3-2)			
9	Середньорічна кількість студентів заочної форми навчання	управлінський облік (форма 3-2)			
	і т. д.				
2	продукту				
	1. Випуск аспірантів	управлінський облік (форма 3-8)			
	2. Випуск докторантів	управлінський облік (форма 3-8)			
3.	ефективності				
1	Середні витрати на навчання одного аспіранта	управлінський облік			
2.	Одного докторанта	управлінський облік			
3.	Одного студена	управлінський облік			
4	якості				
1	Питома вага студентів , які отримали відповідний документ про освіту	управлінський облік			

2	Питома вага осіб, прийнятих на денну форму навчання за державним замовленням	управлінський облік			
3	Питома вага аспірантів та докторантів ,які успішно завершили навчання та захистили дисертації,	управлінський облік			

Завдання 1.Заповнити паспорт бюджетної програми на 2021р.

Таблиця 7.1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ / розпорядчий документ

(найменування головного розпорядника коштів місцевого бюджету) наказ №
(назва місцевого фінансового органу)

ПАСПОРТ
бюджетної програми місцевого
бюджету на _____ рік

1	(КПКВК МБ)	(найменування головного розпорядника)
2	(КПКВК МБ)	(найменування відповідального виконавця)
3	(КПКВК МБ)	(КФКВК)!(найменування бюджетної програми)
4.	Обсяг бюджетних призначень / бюджетних асигнувань - _____ тис. грн, у тому числі загального фонду - _____ тис. грн та спеціального фонду - _____ тис. грн.	
5.	Підстави для виконання бюджетної програми _____	

6.Цілі державної політики _____

7. Мета бюджетної програми _____

8.Завдання бюджетної програми _____

9.Напрями використання бюджетних коштів _____ тис. гривень

№ з/п	Напрями використання бюджетних коштів	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом

10. Перелік державних цільових програм,що виконуються в складі бюджетної програми:

11.Результативні показники бюджетної програми

№ п/п	Показники	Одиниця вимірювання	Джерело інформації	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом
1	затрат					
2	продукту					
3	ефективності					
4	якості					

Керівник установи головного розпорядника

бюджетних коштів _____ (ініціали та прізвище)
(підпис)

ПОГОДЖЕНО:

Керівник фінансового органу _____ (ініціали та прізвище)
(підпис)

Умовні дані для заповнення лімітної довідки про бюджетні асигнування та кредитування на 2021р.

Таблиця 8

Видана	Міністерством освіти і науки України
3904	Умовний ЗВО
Підстава	Закон України «Про Державний бюджет на 2021р.» від 15.12.2020 з 1082-ІХ
1	З Державного бюджету за 2201160 Підготовка кадрів закладами вищої освіти та забезпечення діяльності їх баз практики

виділено	141073300 грн., у тому числі на:				
	Назва видатків за економічною класифікацією видатків бюджету та класиф. кредитування бюджету	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	
	видатки споживання-разом, з них	140673300	90525300	50148000	
	Оплата праці				
	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв				
	видатки розвитку	400	0	400	
	повернення кредитів до бюджету				
	надання кредитів із бюджету	0	0	0	
	Усього	141073300	90525300	50548	
	У сумі асигнувань загального фонду враховано витрати на утримання середньорічної чисельності працівників - ставок				
	Помісячні обсяги асигнування та надання кредитів загального фонду бюджету встановлено такі:				
	січень	лютий	березень	квітень	травень
	7256800	7187200	7095200	7024100	7010500
	липень	серпень	вересень	жовтень	листопад
	7216800	3023900	6992300	7820500	8978300
					грудень
					7900800

Завдання 2. Заповнити лімітну довідку про бюджетні асигнування та кредитування на основі умовних контрольних даних.

Таблиця 8.1.

**ЛІМІТНА ДОВІДКА
ПРО БЮДЖЕТНІ АСИГНУВАННЯ ТА КРЕДИТУВАННЯ
на _____ рік**

Видана _____
(назва установи, яка видала лімітну довідку)

(назва установи, якій видається лімітна довідка)

Підстава: _____

1) З _____ бюджету
за _____

(код та назва програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету / тимчасової класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів)

виділено _____, у тому числі на: грн

Назва видатків за економічною класифікацією видатків бюджету та класифікацією кредитування бюджету	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд
Видатки споживання - разом, із них:			
оплата праці			
оплата комунальних послуг та енергоносіїв			
Видатки розвитку			
Повернення кредитів до бюджету			
Надання кредитів із бюджету			
Усього			

2) У сумі асигнувань загального фонду бюджету враховано витрати на утримання:

3) *Помісячні обсяги асигнувань та надання кредитів загального фонду бюджету встановлено такі:

січень	лютий	березень	квітень	травень	червень
липень	серпень	вересень	жовтень	листопад	грудень

4) Проекти кошторису, плану асигнувань (за винятком надання кредитів із бюджету) загального фонду бюджету, плану надання кредитів із загального фонду бюджету, плану використання бюджетних коштів, помісячного плану використання бюджетних коштів, плану спеціального фонду державного бюджету (за винятком власних надходжень бюджетних установ та відповідних видатків), штатного розпису установи на _____ рік зі зведеними даними та розрахунками мають бути подані на затвердження до _____
(число, місяць, рік)

Керівник _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

М. П. _____
(число, місяць, рік) _____

Місцеві фінансові органи самостійно приймають рішення щодо потреби подання таких показників.

Завдання №3 а) На основі умовних контрольних даних (**таблиця 9**) доведених головним розпорядником бюджетних коштів Міністерством освіти і науки України бюджетній установі - ЗВО(функціональний код 220) **заповнити кошторис доходів і видатків бюджетної установи на відповідний бюджетний рік** та кодами економічної класифікації за загальним та спеціальним фондами (варіанти згідно списку в журналі групи, або сума двох останніх цифр в заліковій книжці).

Таблиця 9**Доведені умовні контрольні цифри по загальному фонду, грн.**

Варіант Показники	1/11,21	2/12,22	3/13,23	4/14,24	5/15,25	6/16,26	7/17,27	8/18,28	9/19,29	10/20,30
Загальний фонд, всього	33664400	35540400	34290200	35850300	34850400	35630800	36780400	32850200	35180400	33430800
в т.ч. по КЕКВ:										
2000	33664 400	35540400	34290200	35850300	34850400	35630800	36780400	32850200	35180400	33430800
2110	12359000	13047725	12588746	13161496	12794409	13080913	13502958	12060088	12915560	12273240
2120	4486100	4736095	4569494	4777392	4644146	4748141	4901336	4377600	4688121	4454971
2200	400700	423030	408149	426718	414817	424106	437789	391009	418745	397920
2210	21900	23267	22448	23470	22815	23326	24078	21505	23031	21886
2210	21900	23267	22448	23470	22815	23326	24078	21505	23031	21886
2230	378800	399763	385701	403249	392002	400780	413711	369503	395714	376034
2270	1388000	1465348	1413802	1478126	1436899	1469076	1516474	1354430	1450505	1378369
2272	287000	302993	292335	305636	297111	303764	313565	280059	299924	285008
2273	334000	352613	340209	355687	345767	353510	364915	325922	349041	331682
2274	767000	809742	781258	816803	794022	811802	837994	748450	801540	761678
2600	15030600	15868203	15310009	16006568	15560129	15908565	16421842	14667073	15707469	14926301
2700	15030600	15868203	15310009	16006568	15560129	15908565	16421842	14667073	15707469	14926301
2720	14945500	15778361	15223327	15915942	15472031	15818494	16328865	14584031	15618537	14841792

б) На основі умовних контрольних даних доведених головним розпорядником бюджетних коштів Міністерством освіти і науки України бюджетній установі - ЗВО (заповніть **доходи і видатки по спеціальному фонду кошторису доходів і видатків на відповідний рік функціональний код 220**) (**таблиця 10**). При цьому необхідно врахувати , що доходи по спеціальному фонду за кодом 25010100 становлять - 54%, 25010200 - 45,7%, 25010300 - 0,1%, 25010400 - 0,1%, 25020100 - 0,1%.

Таблиця 10

Доведені умовні контрольні цифри по спеціальному фонду, грн.

Спеціальний фонд, всього	29 410 000	29856000	29890000	29430400	28800300	30010200	27400200	28574300	29600200	29360500
в т.ч. по КЕКВ:										
2000	22746000	23956000	24540000	23180400	22380300	24830200	21350200	22060300	23450200	24120500
2110	12 975 000	13665220	13998351	13222795	12766394	14163890	12178794	12583856	13376697	13759056
2120	4 697 000	4946862	5067457	4786703	4621484	5127383	4408770	4555404	4842416	4980831
2200	2 749 000	2895236	2965816	2801500	2704803	3000889	2580309	2666129	2834107	2915117
2210	935 000	984738	1008744	952856	919967	1020673	877624	906813	963947	991500
2210	935000	984738	1008744	952856	919967	1020673	877624	906813	963947	991500
2220	8 000	8426	8631	8153	7871	8733	7509	7759	8248	8483
2230	136 000	143235	146726	138597	133813	148462	127654	131900	140210	144218
2240	1 670 000	1758838	1801715	1701894	1643150	1823020	1567521	1619656	1721702	1770915
2240	390 000	410746	420760	397448	383730	425735	366068	378243	402074	413567
2240	200 000	210639	215774	203820	196784	218326	187727	193971	206192	212086
2240	50 000	52660	53944	50955	49196	54581	46932	48493	51548	53021
2240	400 000	421278	431548	407639	393569	436652	375454	387942	412384	424171
2240	630 000	663514	679689	642032	619871	687726	591340	611008	649504	668070
2250	160 000	168511	172619	163056	157428	174661	150182	155177	164953	169668
2270	2 165 000	2280170	2335756	2206347	2130192	2363377	2032146	2099734	2232027	2295827
2271	189 000	199054	203907	192609	185961	206318	177402	183302	194851	200421
2272	473 000	498162	510306	482033	465395	516341	443975	458741	487644	501583
2273	1 456 000	1533454	1570836	1483806	1432591	1589412	1366653	1412107	1501077	1543983
2275	47 000	49500	50707	47898	46244	51307	44116	45583	48455	49840
3000	6 664 000	5900000	5350000	6250000	6420000	5180000	6050000	6514000	6150000	5240000
3110	1 499 000	1327146	1203429	1405875	1444115	1165189	1360887	1465259	1383381	1178685
3120	4 290 000	3798169	3444103	4023484	4132923	3334664	3894733	4193436	3959109	3373289
3122	4 290 000	3798169	3444103	4023484	4132923	3334664	3894733	4193436	3959109	3373289
3130	875 000	774685	702468	820641	842962	680147	794380	855305	807510	688025
3132	875 000	774685	702468	820641	842962	680147	794380	855305	807510	688025
3200	6 664 000	5900000	5350000	6250000	6420000	5180000	6050000	6514000	6150000	5240000
3210	6 664 000	5900000	5350000	6250000	6420000	5180000	6050000	6514000	6150000	5240000

Таблиця 11
Затверджений у сумі
(сума словами та цифрами) (посада)
(підпис) (ініціали та прізвище)
(число, місяць, рік)
М. П.

КОШТОРИС

на _____ рік

(код за ЄДРПОУ та найменування бюджетної установи)
(найменування міста, району, області)

Вид бюджету _____

код та назва відомчої класифікації видатків та кредитування _____

код та назва програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету _____

(код та назва тимчасової класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів) _____ (грн)

Найменування	Код	Усього на рік		РАЗОМ
		загальний фонд	спеціальний фонд	
1	2	3	4	5
НАДХОДЖЕННЯ - усього	X			
Надходження коштів із загального фонду бюджету	X			
Надходження коштів із спеціального фонду бюджету, у т. ч.	X			
надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами, згідно із законодавством, у т. ч. (розписати за підгрупами)	250100	X		
інші джерела власних надходжень бюджетних установ (розписати за підгрупами)	250200	X		
інші надходження, у т. ч.		X		
інші доходи (розписати за кодами класифікації доходів)		X		
фінансування (розписати за кодами класифікації фінансування за типом боргового зобов'язання)		X		
повернення кредитів до бюджету (розписати за кодами програмної класифікації видатків та кредитування, класифікації кредитування)		X	*	*
ВИДАТКИ ТА НАДАННЯ КРЕДИТІВ - усього				
Поточні видатки	2000			
Оплата праці	2110			
Заробітна плата	2111			
Грошове забезпечення військовослужбовців	2112			
Нарахування на оплату праці	2120			
Використання товарів і послуг	2200			
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	2210			
Медикаменти та перев'язувальні матеріали	2220			
Продукти харчування	2230			
Оплата послуг (крім комунальних)	2240			
Видатки на відрядження	2250			
Видатки та заходи спеціального призначення	2260			
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	2270			
Оплата теплопостачання	2271			
Оплата водопостачання та водовідведення	2272			
Оплата електроенергії	2273			
Оплата природного газу	2274			

1	2	3	4	5
<i>Оплата інших енергоносіїв</i>	2275			
<i>Дослідження та розробки, окремі заходи з реалізації</i>	2280			
<i>Дослідження та розробки, окремі заходи розвитку з</i>	2281			
<i>Окремі заходи з реалізації державних (регіональних)</i>	2282			
<i>Обслуговування боргових зобов'язань</i>	2400			
<i>Обслуговування внутрішніх боргових зобов'язань</i>	2410			
<i>Обслуговування зовнішніх боргових зобов'язань</i>	2420			
<i>Поточні трансферти</i>	2600			
<i>Субсидії та поточні трансферти підприємствам</i>	2610			
<i>Поточні трансферти органам державного управління</i>	2620			
<i>Поточні трансферти урядам іноземних держав та міжнародним організаціям</i>	2630			
<i>Соціальне забезпечення</i>	2700			
<i>Виплата пенсій і допомоги</i>	2710			
<i>Стипендії</i>	2720			
<i>Інші виплати населенню</i>	2730			
<i>Інші поточні видатки</i>	2800			
Капітальні видатки	3000			
Придбання основного капіталу	3100			
<i>Придбання обладнання та предметів довгострокового користування</i>	3110			
<i>Капітальне будівництво (придбання)</i>	3120			
<i>Капітальне будівництво (придбання) житла</i>	3121			
<i>Капітальне будівництво (придбання) інших об'єктів</i>	3122			
<i>Капітальний ремонт</i>	3130			
<i>Капітальний ремонт житлового фонду (приміщень)</i>	3131			
<i>Капітальний ремонт інших об'єктів</i>	3132			
<i>Реконструкція та реставрація</i>	3140			
<i>Реконструкція житлового фонду (приміщень)</i>	3141			
<i>Реконструкція та реставрація інших об'єктів</i>	3142			
<i>Реставрація пам'яток культури, історії та архі-</i>	3143			
<i>Створення державних запасів і резервів</i>	3150			
<i>Придбання землі та нематеріальних активів</i>	3160			
Капітальні трансферти	3200			
<i>Капітальні трансферти підприємствам (установам,</i>	3210			
<i>Капітальні трансферти органам державного управління</i>	3220			
<i>Капітальні трансферти урядам іноземних держав та</i>	3230			
<i>Капітальні трансферти населенню</i>	3240			
Надання внутрішніх кредитів	4110			
<i>Надання кредитів органам Державного управління</i>	4111			
<i>Надання кредитів підприємствам, установам,</i>	4112			
<i>Надання інших внутрішніх кредитів</i>	4113			
Надання зовнішніх кредитів	4210			
Нерозподілені видатки	9000			

* Суму проставляють за кодом, відповідно до класифікації кредитування бюджету, та не враховують у рядку "НАДХОДЖЕННЯ - усього".

Керівник

Керівник бухгалтерської служби

(начальник планово-фінансового підрозділу)

(число, місяць, рік) М. П.

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Завдання 4. На єдиний казначейський рахунок Державної казначейської служби України поступили такі надходження :

Таблиця 12

Види надходжень	До державного бюджету, (+)	До місцевих бюджетів, (+)
1.Податок на доходи фізичних осіб		
2.60 відсотків податку на доходи фізичних осіб (крім податку на доходи фізичних осіб, визначеного пунктом 11 частини другої статті 29 цього Кодексу), що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України на відповідній території		
3.Податок на прибуток підприємств		
4. 50 відсотків рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя		
5.Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів		
6.50 відсотків рентної плати за спеціальне використання води (крім рентної плати за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення), що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя користувачами води за місцем її забору		
7.Рентна плата за спеціальне використання води		
8..25 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення (крім рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату), що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя		
9.Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції)		
10. 2 відсотки рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату (крім рентної плати за користування надрами в межах континентального шельфу та/або виключної (морської) економічної зони України), що зараховується до районних бюджетів за місцезнаходженням (місцем видобутку) відповідних природних ресурсів		
11.Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)		
12. 3 відсотки рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату (крім рентної плати за користування надрами в межах континентального шельфу та/або виключної (морської) економічної зони України), що зараховується до бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, бюджетів об'єднаних територіальних громад за місцезнаходженням (місцем видобутку) відповідних природних ресурсів		
13.Податок на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування		
14. державне мито, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування за місцем вчинення дій та видачі документів		
15.Ввізне мито		
16.Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів, що зараховується до бюджетів об'єднаних територіальних громад, міських бюджетів		
17.Екологічний податок		
18.10 відсотків податку на прибуток підприємств (крім податку на прибуток підприємств державної власності		
19.Кошти, що перераховуються Національним банком України відповідно до Закону України "Про Національний банк України"		
20. Податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності.		
21. Плата за розміщення тимчасово вільних коштів державного бюджету		
22.Податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності, засновником яких є районні, міські ради, об'єднані		

територіальні громади, зараховується відповідно до районних, міських бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад		
23.Плата за надання адміністративних послуг		
24. Податок на майно, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування		
25.Адміністративний збір за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень		
26. Єдиний податок, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування		
27.Єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України		
28. Збір за місця для паркування транспортних засобів, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування		
29.Портовий (адміністративний) збір		
30. Туристичний збір, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування		
31.Збір під час набуття права власності на легкові автомобілі		
32.Надходження від орендної плати за користування майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності, засновником яких є районні, міські ради, об'єднані територіальні громади		
33.Збір з операцій придбання (купівлі-продажу) нерухомого майна		
34. Плата за розміщення тимчасово вільних коштів відповідних місцевих бюджетів (крім коштів, отриманих вищими та професійно-технічними навчальними закладами від розміщення на депозитах тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг, якщо таким закладам законом надано відповідне право)		
35.Власні надходження бюджетних установ		
36. Адміністративний збір за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що здійснюється виконавчими органами міських рад міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, районними, районними у містах Києві та Севастополі державними адміністраціями, виконавчими органами рад об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, який зараховується до місцевих бюджетів за місцем надання послуг.		
37.Надходження від продажу основного капіталу		
38.Кошти від реалізації скарбів, майна, одержаного державою або територіальною громадою в порядку спадкування чи дарування, безхазяйного майна, знахідок, а також валютних цінностей і грошових коштів, власники яких невідомі		
39.Надходження коштів від Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння		
40.Надходження від реалізації державних запасів товарів		
41.Надходження від реалізації матеріальних цінностей державного резерву		
42.Кошти від продажу землі і нематеріальних активів		
43.Кошти отримані від Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ		
44.Кошти, отримані від секретаріату ООН, НАТО, ЄС, ОБСЄ або іншої міжнародної організації за участь України в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки		
45.Надходження в рамках програм допомоги Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ		

1. Визначити, які надходження зараховані до Державного бюджету та до місцевого бюджету і відмітити знаком (+) :

Завдання 2. Згідно бюджетної класифікації в Бюджетному кодексі визначити, до яких видів доходів, зараховані надходження до державного бюджету і відмітити знаком (+).

Таблиця 13

Доходи бюджету	Податкові надходження	Неподаткові надходження	Доходи від операцій з капіталом	Офіційні трансферти
1.Податок на доходи фізичних осіб				
2.Надходження від продажу основного капіталу				
3..Податок на прибуток підприємств				
4.Надходження від реалізації державних запасів товарів				
5.Портовий (адміністративний) збір				
6.Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів				
7.Рентна плата за спеціальне використання води				
8..Надходження коштів від Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння				
9.Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції)				
10.Адміністративний збір за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень				
11.Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)				
12..Податок на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування				
13..Ввізне мито				
14.Кошти від продажу землі і нематеріальних активів				
15.Екологічний податок				
16..Кошти, що перераховуються Національним банком України відповідно до Закону України "Про Національний банк України"				
17. Плата за розміщення тимчасово вільних коштів державного бюджету				
18.Плата за надання адміністративних послуг				
19.Кошти, отримані від секретаріату ООН, НАТО, ЄС, ОБСЄ або іншої міжнародної організації за участь України в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки				
20.Єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України				
21.Збір під час набуття права власності на легкові автомобілі				
22..Збір з операцій придбання (купівлі-продажу) нерухомого майна				
23.Власні надходження бюджетних установ				

24. Кошти від реалізації скарбів, майна, одержаного державою або територіальною громадою в порядку спадкування чи дарування, безхазяйного майна, знахідок, а також валютних цінностей і грошових коштів, власники яких невідомі				
25. Надходження від реалізації матеріальних цінностей державного резерву				
26. Кошти отримані від Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ				
27. Надходження в рамках програм допомоги Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ				

Завдання 3. Визначити, які видатки відносяться до державного бюджету та місцевих бюджетів і відмітити знаком (+):

Таблиця 14

Види видатків	З державного бюджету	З місцевого бюджету
Верховна Рада України		
Державне управління справами		
Госп-фін. департамент Секретаріату КМ України		
Державна судова адміністрація		
Верховний, Конституційний та інші вищі суди України		
Генеральна прокуратура України		
Міністерство внутрішніх справ		
Міністерство економічного розвитку і торгівлі		
Міністерство закордонних справ		
Міністерство оборони		
Міністерство освіти і науки		
Міністерство охорони здоров'я		
Міністерство екології та природних ресурсів		
Міністерство соціальної політики		
Міністерство соціальної політики (загальнодержавні витрати)		
Міністерство промислової політики		
Міністерство регіонального розвитку та ЖКГ		
Міністерство аграрної політики		
Міністерство інфраструктури		
Держагентство автомобільних доріг		
Міністерство молоді та спорту		
Міністерство фінансів		
Міністерство юстиції		
Надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати, вивезення побутового сміття та рідких нечистот		
Організаційне, інформаційно-аналітичне та матеріально-технічне забезпечення діяльності обласної ради, районної ради, районної у місті ради (у разі її створення), міської, селищної, сільської рад та їх виконавчих комітетів		
Надання загальної середньої освіти загальноосвітніми навчальними закладами (в т.ч. школою-дитячим садком, інтернатом при школі), спеціалізованими школами, ліцеями, гімназіями, колегіумами		
Забезпечення належних умов для виховання та розвитку дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, в дитячих будинках (у т.ч. сімейного типу, прийомних сім'ях)		
Підготовка робітничих кадрів закладами професійно-технічної освіти		

Підготовка кадрів вищими навчальними закладами I і II рівнів акредитації		
Багатопрофільна медична допомога населенню, що надається територіальними медичними об'єднаннями		
Спеціалізована стаціонарна медична допомога населенню		
Надання екстреної та швидкої медичної допомоги населенню		
Амбулаторно-поліклінічна допомога населенню		
Первинна медико-санітарна допомога		
Діяльність закладів фізичної культури і спорту		
Видатки на заходи, передбачені державними і місцевими програмами розвитку культури і мистецтва		
Палаці і будинки культури, клуби та інші заклади клубного типу		
Діяльність закладів фізичної культури і спорту		
Проведення спортивної роботи в регіоні		
Видатки на забезпечення надійного та безперебійного функціонування житлово-експлуатаційного господарства		
Утримання та розвиток інфраструктури доріг		
Місцева пожежна охорона		
Підтримка засобів масової інформації		
Проведення заходів із землеустрою		
Сприяння розвитку малого та середнього підприємництва		
Видатки на запобігання та ліквідацію надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха		
Проведення виборів та референдумів		
Кошти, що передаються за взаємними розрахунками до державного бюджету з місцевих бюджетів		

Тестові завдання

1. Виконати бюджет означає:

- а) забезпечити надходження запланованих доходів до усіх ланок фінансової системи;
- б) своєчасно та повністю профінансувати визначені у державних цільових фондах заходи;
- в) дотримуватися фінансово-кредитної дисципліни в усіх ланках фінансової та кредитної систем;
- г) своєчасно і в повному обсязі мобілізувати заплановані у бюджеті доходи та профінансувати заплановані видатки.

2. Розпис Державного бюджету України формують:

- а) у двотижневий термін після прийняття бюджету;
- б) у місячний термін після прийняття Закону Про Державний бюджет на відповідний рік;
- в) до 31 грудня поточного року;
- г) до 1 січня планового року.

3. Доходи бюджету зараховують на:

- а) рахунки фіскальних органів;
- б) депозитні рахунки в банківських установах;
- в) рахунки Кабінету Міністрів України;
- г) єдиний казначейський рахунок.

4. Розпорядники бюджетних коштів поділяються на:

- а) головних розпорядників, розпорядників другого і третього ступеня;
- б) старших і молодших;
- в) підрядних і субпідрядних;
- г) стратегічних і тактичних.

5. Головні розпорядники бюджетних коштів наділені повноваженнями:

- а) організовує та забезпечує складання проекту кошторису та бюджетного запиту і подає їх центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики;
- б) отримує бюджетні призначення шляхом їх затвердження у законі про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет; затверджує кошториси розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня (плани використання бюджетних коштів одержувачів бюджетних коштів);
- в) здійснює управління бюджетними коштами у межах встановлених йому бюджетних повноважень; здійснює внутрішній контроль за повнотою надходжень, взяттям бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачами бюджетних коштів і витрачанням ними бюджетних коштів; забезпечує організацію та ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової і бюджетної звітності у порядку, встановленому законодавством;
- г) всі відповіді вірні.

6. Повноваженнями розпорядників бюджетних коштів третього ступеня є:

- а) безпосереднє витрачання бюджетних коштів згідно затвердженого кошторису установи;
- б) розподіл бюджетних коштів на користь розпорядників вищого рівня;
- в) контроль за використанням бюджетних коштів розпорядниками вищого рівня;

г) усе перелічене.

7.Формами бюджетного фінансування можуть бути:

- а) кошторисне фінансування, бюджетне інвестування, бюджетне кредитування, бюджетні трансферти;
- б) надання субвенцій і дотацій;
- в) виплата заробітної плати робітникам і службовцям;
- г) оплата поточних і капітальних видатків.

8.В Україні відомі такі методи фінансування видатків з бюджету:

- а) метод єдиного казначейського рахунка;
- б) метод нарахування бюджетних коштів;
- в) метод сплати бюджетних коштів;
- г) метод аналітичної оцінки доходів і видатків.

9.Під касовим виконанням бюджету розуміють:

- а) отримання доходів, визначення видатків;
- б) зарахування доходів та оплата видатків бюджету;
- в) мобілізація резервів зростання доходів;
- г) моніторинг виконання доходної і видаткової частини бюджету.

10.До органів касового виконання бюджету відносять:

- а) Національний банк України;
- б) Міністерство фінансів України;
- в) Державну казначейську службу України;
- г) Державну фіскальну службу України.

11. Оригінал затвердженого бюджетного розпису передається:

- а) до Комітету Верховної Ради України з питань бюджету;
- б) Державній казначейській службі України;
- в) до Міністерства фінансів України;
- г) до Кабінету Міністрів України.

12.Розпис Державного бюджету включає наступні складові:

- а) розпис доходів і розпис витрат;
- б) розпис фінансування;
- в) розпис асигнувань, розпис повернення кредитів;
- г) усі відповіді вірні.

13.Який державний орган здійснює виконання Державного бюджету України за доходами та видатками?

- а) Міністерство фінансів України;
- б) Державна казначейська служба України;
- в) Рахункова палата;
- г) Державна податкова служба України.

14. Підставою для виконання державного бюджету є:

- а) бюджетна резолюція;
- б) затверджений розпис державного бюджету;
- в) Закон України "Про державний бюджет на відповідний рік
- г) Бюджетний кодекс.

15. Бюджетна класифікація являє собою:

- а) розпис доходів та видатків;
- б) організація надходжень запланованих доходів до всіх ланок бюджетної системи;
- в) систематизоване групування доходів і видатків бюджету за однорідними ознаками;
- г) кошторис видатків.

16. Доходи державного бюджету класифікуються за такими розділами:

- а) податкові і неподаткові надходження;
- б) доходи від операцій з капіталом;
- в) офіційні трансферти, доходи державних цільових фондів;
- г) всі вище перераховані варіанти.

17.Відомча класифікація видатків являє собою:

- а) перелік головних розпорядників коштів;
- б) структуру бюджету за галузями національної економіки;
- в) суму загальних витрат й кредитування за винятком погашення;
- г) функціональні групи.

18. Програмна класифікація видатків застосовується:

- а) при бюджетних призначеннях головним розпорядником бюджетних коштів;
- б) при веденні реєстру всіх розпорядників бюджетних коштів;
- в) при формуванні бюджету програмно-цільовим методом;
- г) при розподілі бюджетних призначень за бюджетними програмами.

19.До бази даних мережі розпорядників коштів у процесі виконання Державного бюджету можуть вноситися зміни у наступних випадках:

- а) введення нової бюджетної установи або її вибуття;
- б) зміни назви бюджетної установи;

- в) зміни керівництва бюджетної установи;
г) усі відповіді вірні.

20. Бюджетні призначення головним розпорядникам встановлюються:

- а) законом про Державний бюджет України;
б) помісячним розписом асигнувань;
в) бюджетним кодексом України;
г) постановою Кабінету Міністрів України.

21. Що являє собою паспорт бюджетної програми?

- а) паспорт бюджетної програми - документ, який містить повну інформацію про бюджетну програму (мету, завдання, напрями використання бюджетних коштів, відповідальних виконавців, результативні показники та інші характеристики) відповідно до бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України на відповідний рік;
б) в ньому містяться контрольні показники фінансування бюджетних установ;
в) відображає основні завдання бюджетної політики держави;
г) встановлює відповідальних виконавців.

21. Охарактеризуйте лімітну довідку.

- а) лімітна довідка - це документ, який містить затвержені бюджетні призначення (встановлені бюджетні асигнування) та їх помісячний розподіл;
б) характеризує норми і нормативи видатків з державного бюджету;
в) встановлює граничні розміри фінансування;
г) надає дозвіл на отримання фінансування і кредитування.

Тема 6. ОБЛІК ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

Контрольні питання

1. Назвіть складові системи обліку виконання бюджету держави.
2. Для чого призначений бухгалтерський облік виконання бюджету?
3. Для чого необхідний управлінський облік виконання бюджету?
4. Визначте завдання обліку виконання бюджету.
5. Які реєстри синтетичного та аналітичного обліку використовують для обліку виконання бюджету?
6. Назвіть принципи побудови Плану рахунків.
7. Дайте характеристику структури Плану рахунків виконання бюджету.
8. Що відображається в третьому та четвертому класах Плану рахунків?
9. Що відображається в п'ятому, шостому та сьомому класах Плану рахунків?
10. Що відображається в восьмому та дев'ятому класах Плану рахунків?
11. Назвіть балансові рахунки, охарактеризуйте їх.
12. Назвіть бюджетні рахунки, охарактеризуйте їх.
13. Охарактеризуйте бюджетні рахунки, які відкриваються в органах Державного казначейства.
14. Як здійснюється облік виконання операцій за доходами загального фонду Державного бюджету?
15. Як здійснюється бухгалтерський облік операцій з виконання спеціального фонду Державного бюджету за доходами?
16. Як здійснюється облік виконання Державного бюджету за видатками? Назвіть етапи визначення результатів виконання Державного бюджету.
17. Які завдання обліку виконання бюджету?
18. Які функції бухгалтерських служб фінансових органів в організації обліку виконання бюджетів?
19. Облік доходів бюджету.
20. Облік видатків бюджету.

Рекомендована література : 1-6, 7, 8, 9, 17, 21, 23, 24, 42, 59, 60, 61

Практичні заняття

Завдання 1. Зазначити, які первинні документи та облікові реєстри використовують при обліку виконання державного і місцевих бюджетів України у відповідних органах та оформити у вигляді таблиці за наведеною нижче формою (табл. 15).

Таблиця 15

ОБЛІК ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

Документи, та облікові реєстри, що використовують при обліку виконання бюджету	Органи, установи організації, що беруть участь у підготовці документів і здійсненні обліку	Контрольні терміни

Тестові завдання

1. Система бюджетного обліку складається з:

- а) бухгалтерського, бюджетного, управлінського обліку;
- б) управлінського, статистичного, оперативного обліку;
- в) бухгалтерського, стратегічного, тактичного обліку;
- г) позабалансового, балансового, креативного обліку.

2. Об'єктами бюджетного обліку є:

- а) прибуткова і витратна частини бюджету, кошториси витрат на утримання установ, організацій та інші заходи, фінансовані з бюджету;
- б) фонди і резерви, які формуються у процесі виконання бюджету і державних цільових фондів;
- в) управлінські дані, статистична та оперативна інформація;
- г) усі відповіді вірні.

3. Відповідно до Національних стандартів бухгалтерського обліку складається звітність:

- а) статистична і бухгалтерська;
- б) фінансова і бюджетна;
- в) бюджетна і періодична;
- г) податкова і річна.

4. Складовими організації обліку виконання бюджету є:

- а) первинні документи;
- б) План рахунків;
- в) всі відповіді вірні ;
- г) облікові реєстри.

5. Детальна інформація в процесі обліку виконання бюджету відображена у:

- а) реєстрах синтетичного обліку;
- б) реєстрах аналітичного обліку;
- в) реєстрах доходів;
- г) усі відповіді вірні.

6. Рахунки бухгалтерського обліку, що призначені для обліку ресурсів бюджету за їх складом та розміщенням:

- а) активні;
- б) пасивні;
- в) активно-пасивні;
- г) контрпасивні.

7. Документ, що містить відомості про господарську операцію і підтверджує її здійснення, – це:

- а) обліковий реєстр;
- б) план Рахунків з обліку виконання бюджету;
- в) первинний документ;
- г) річний розпис бюджету з помісячною розбивкою.

8. Облікові реєстри – це носії інформації у вигляді:

- а) платіжних повідомлень;
- б) накладних.
- в) відомостей, ордерів, книг, журналів, машинограм;
- г) всі відповіді вірні.

9. Бухгалтерський облік усіх операцій щодо виконання Державного бюджету України здійснює:

- а) Рахункова палата України;
- б) Державна казначейська служба України;
- в) Методологічна рада з бухгалтерського обліку при Міністерстві фінансів України;
- г) Міністерство фінансів України.

10. У яких показниках обліковуються усі надходження та видатки бюджету?

- а) валютних;
- б) фінансових;

- в) економічних;
- г) статистичних.

11. Результат виконання Державного та місцевих бюджетів визначається за допомогою:

- а) бюджетного обліку;
- б) бухгалтерського обліку;
- в) управлінського обліку;
- г) усі відповіді вірні.

12. До основних завдань системи бухгалтерського обліку Державної служби казначейства по виконанню бюджетів належать:

- а) своєчасне, повне, достовірне відображення в обліку за відповідними рахунками всіх операцій по виконанню бюджетів;
- б) щоденне завершення та звірка всіх облікових документів;
- в) достовірне відображення в обліку і звітності руху використання фінансових та інших ресурсів бюджетів;
- г) усі відповіді вірні.

13. При обліку виконання бюджету узагальнююча інформація відображається у:

- а) реєстрах синтетичного обліку;
- б) реєстрах аналітичного обліку;
- в) шаховій відомості;
- г) усі відповіді вірні.

14. Рахунки, які відкриваються в органах Державної казначейської служби України головним розпорядникам для обліку операцій по виконанню загального фонду кошторису, це:

- а) реєстраційні рахунки;
- б) спеціальні реєстраційні рахунки;
- в) зведені рахунки;
- г) бюджетні рахунки.

15. При побудові Плану рахунків по виконанню бюджетів враховані:

- а) особливості виконання Державного бюджету;
- б) функціонування Єдиного казначейського рахунка;
- в) принципи побудови плану асигнувань;
- г) особливості виконання місцевих бюджетів.

Тема 7. ЗВІТНІСТЬ ПРО ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

Контрольні питання

1. Види звітності та порядок їх складання та терміни представлення
2. Звітність розпорядників коштів про використання бюджетних коштів, одержаних із Державного та місцевих бюджетів.
3. Склад звітних документів, терміни і порядок їх подання.
4. Звітність органів Державного казначейства про виконання Державного бюджету. Склад звітних документів, терміни і порядок їх подання.
5. Звітність фінансових органів про виконання місцевих бюджетів. Склад звітних документів, терміни і порядок їх подання
6. Порядок затвердження звіту про виконання бюджету держави.

Рекомендована література : 1-6,7,8,9,11,18,24,27,42,59,60

Практичні заняття

Завдання 1. Вивчити і опрацювати місячну, квартальну та річну звітність про виконання Державного бюджету.

Відповідно до ст. 58 Бюджетного кодексу Державна казначейська служба України здійснює зведення, складання та надання звітності про виконання Держбюджету, встановлює єдині форми звітності та інструкції щодо заповнення форм звітності, періодичність, способи та порядок їх надання відповідно до особливостей процесу виконання бюджету у поточному бюджетному році.

Фінансова звітність складається на основі даних бухгалтерського обліку і повинна містити інформацію про всі проведені операції у звітному періоді. Інформація звітів повинна бути зрозумілою, доречною, достовірною і порівняльною; повинна сприяти прийняттю правильних економічних рішень шляхом оцінки минулих рішень, крім того, має бути можливість співставлення фінансових звітів за різні періоди. Органи ДКУ складають консолідовану (зведену) фінансову звітність, включаючи звітність підвідомчих органів з виконання Державного та місцевих бюджетів. Форми фінансової звітності та інструкції щодо заповнення цих форм, періодичність, способи та порядок їх надання затверджуються Державним казначейством України.

Стаття 59 БК. Місячний звіт про виконання Державного бюджету України

Місячний звіт про виконання Державного бюджету України подається Державною казначейською службою України Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, Рахунковій палаті та Міністерству фінансів України не пізніше 15 числа місяця, наступного за звітним.

1. Зведені показники звітів про виконання бюджетів;
2. Інформація про виконання захищених видатків Державного бюджету України;
3. Інформація про використання коштів з резервного фонду державного бюджету;
4. Інформація про перелік здійснених операцій з державним боргом;

5. Інформація про надані державні гарантії подаються Державною казначейською службою України Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, Рахунковій палаті та Міністерству фінансів України не пізніше 25 числа місяця, наступного за звітним.

6. Звіт про бюджетну заборгованість подається не пізніше 1 числа другого місяця, що настає за звітним.

7. Місячний звіт про фактичні надходження податків і зборів (обов'язкових платежів) та інших доходів в бюджет;

8. Місячний звіт про податковий борг та про суми надміру сплачених грошових зобов'язань платників податків (у галузевому і територіальному розрізі та у розрізі джерел доходів і форм власності), подаються органами, що контролюють справляння надходжень бюджету, Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України та Міністерству фінансів України **не пізніше 15 числа місяця**, наступного за звітним.

Стаття 60 БК. Квартальний звіт про виконання Державного бюджету України

Квартальний звіт про виконання Державного бюджету України подається Державною казначейською службою України Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, Рахунковій палаті та Міністерству фінансів України не пізніше 35 днів після закінчення звітного кварталу.

Квартальний звіт про виконання Державного бюджету України включає:

1. Звіт про фінансовий стан (баланс) Державного бюджету України;

2. Звіт про фінансові результати виконання Державного бюджету України;

3. Звіт про рух грошових коштів;

4. Звіт про виконання Державного бюджету України;

5. Звіт про стан державного боргу;

6. Зведені показники звітів про виконання бюджетів;

7. Звіт про операції щодо державних гарантійних зобов'язань;

8. Інформацію про здійснені операції з державним боргом;

9. Інформацію про надані державні гарантії;

10. Пояснення щодо стану виконання показників Державного бюджету України та місцевих бюджетів за звітний період.

Органи, що контролюють справляння надходжень до бюджету, подають Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України та Міністерству фінансів України:

1. Інформацію про втрати доходів бюджету внаслідок податкових пільг не пізніше 50 днів після закінчення кварталу (не пізніше 70 днів після закінчення року);

2. Інформацію про суми списаного податкового боргу (у галузевому і територіальному розрізі та у розрізі джерел доходів і форм власності);

3. Інформацію про розстрочені та відстрочені суми податкового боргу і грошових зобов'язань платників податків не пізніше 35 днів після закінчення кварталу.

Міністерство фінансів України у двотижневий строк після отримання квартального звіту про виконання Державного бюджету України у поточному бюджетному періоді подає Комітету Верховної Ради України з питань бюджету інформацію про виконання текстових статей закону про Державний бюджет України.

Стаття 61 БК. Річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України

Річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України подається Кабінетом Міністрів України Верховній Раді України, Президенту України та Рахунковій палаті не пізніше 1 травня року, наступного за звітним.

Річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України включає:

1. Звіт про фінансовий стан (баланс) Державного бюджету України;

2. Звіт про виконання Державного бюджету України (включаючи звіти про виконання показників за формою додатків до закону про Державний бюджет України);

3. Звіт про фінансові результати виконання Державного бюджету України;

4. Звіт про рух грошових коштів;

5. Звіт про власний капітал;

6. Інформацію про виконання захищених видатків Державного бюджету України;

7. Звіт про бюджетну заборгованість;

8. Звіт про використання коштів з резервного фонду державного бюджету;

9. Звіт про стан державного боргу;

10. Звіт про операції щодо державних гарантійних зобов'язань;

11. Зведені показники звітів про виконання бюджетів;

12. Інформацію про виконання місцевих бюджетів, включаючи інформацію про стан місцевого боргу;

13. Інформацію про здійснені операції з державним боргом;

14. Інформацію про надані державні гарантії;

15. Інформацію про досягнення запланованої мети, завдань та результативних показників головними розпорядниками коштів державного бюджету в межах бюджетних програм;

16. Інформацію про виконання текстових статей закону про Державний бюджет України;

17. Іншу інформацію, визнану Кабінетом Міністрів України необхідною для пояснення звіту.

Завдання 2. Згрупувати всі форми звітності про виконання Державного і місцевих бюджетів України за термінами їх підготовки та подання відповідними органами, організаціями, установами у розрізі варіантів:

1. Місячна звітність розпорядників коштів, які отримують кошти державного бюджету;

- а) стан активів у бюджеті;
- б) стан виконання бюджету й містить інформацію в розрізі бюджетної класифікації;
- в) стан пасивів у бюджеті;
- г) стан обліку.

4.Звітним періодом для складання фінансової звітності є:

- а) бюджетний рік;
- б) бюджетний період;
- в) плановий рік;
- г) попередній рік.

5.Розпорядники бюджетних коштів складають фінансову звітність:

- а) на підставі бухгалтерських записів, підтверджених первинними документами;
- б) зі застосуванням кодів економічної класифікації;
- в) на електронних носіях у вигляді транспортних файлів звітних даних;
- г) усі відповіді вірні.

6.Хто з посадових осіб бюджетної установи забезпечує складання та подання фінансової і бюджетної звітності?

- а) керівник установи;
- б) керівник бюджетного відділу;
- в) головний бухгалтер;
- г) маркетолог.

7.Що з переліченого включають до квартального звіту про виконання Державного бюджету України?

- а) Інформація про стан державного боргу;
- б) Інформація про виконання захищених статей видатків;
- в) "Звіт про фінансовий стан Державного бюджету України (баланс)".;
- г) усі відповіді вірні.

8.Інформацію в розрізі бюджетної класифікації містить:

- а) бюджетна звітність;
- б) податкова звітність;
- в) фінансова звітність
- г) усі відповіді вірні.

9.Який державний орган встановлює порядок заповнення форм фінансової звітності бюджетних установ?

- а) Державна казначейська служба України за погодженням з Міністерством фінансів України;
- б) Верховна рада України;
- в) Кабінет Міністрів України за погодженням з Міністерством фінансів України;
- г) Міністерство фінансів України.

10.Річний звіт про виконання Закону «Про державний бюджет України» до Верховної ради подає:

- а) Кабінет Міністрів України;
- б) Міністерство фінансів України;
- в) Рахункова палата України;
- г) Державна казначейська служба України.

11.Фінансова звітність призначена:

- а) для надання повної та правдивої інформації користувачам про фінансовий стан виконання бюджетів;
- б) для отримання статистичних даних про виконання бюджетів;
- в) для здійснення економічного аналізу та прогнозування показників на поточний і перспективний періоди;
- г) усі відповіді вірні.

12.За термінами складання і надання бюджетна звітність поділяється на:

- а) первинну;
- б) періодичну, річну;
- в) консолідовану;
- г) зведену.

13.„Звіт про надходження та використання коштів загального фонду” – це звіт за формою:

- а) № 2д, № 2м, № 2кд, № 2км, № 2мд і № 2мм;
- б) № 4-1д, № 4-1м, № 4-1кд, № 4-1км, № 4-1мд і № 4-1мм;
- в) № 4-3д, № 4-3м, № 4-3кд, № 4-3км, № 4-3мд і № 4-3мм;
- г) № 7д, № 7м, № 7кд, № 7км, № 7мд і № 7мм.

14.„Звіт про надходження та використання коштів, отриманих як плата за послуги” – це звіт за формою:

- а) № 8д, № 8м, № 8кд, № 8км, № 8мд і № 8мм;
- б) № 4-1д, № 4-1м, № 4-1кд, № 4-1км, № 4-1мд і № 4-1мм;
- в) № 4-3д, № 4-3м, № 4-3кд, № 4-3км, № 4-3мд і № 4-3мм;
- г) № 7д, № 7м, № 7кд, № 7км, № 7мд і № 7мм.

15.„Звіт про заборгованість за бюджетними коштами” – це звіт за формою:

- а) № 8д, № 8м, № 8кд, № 8км, № 8мд і № 8мм;
- б) № 4-1д, № 4-1м, № 4-1кд, № 4-1км, № 4-1мд і № 4-1мм;
- в) № 4-3д, № 4-3м, № 4-3кд, № 4-3км, № 4-3мд і № 4-3мм;
- г) № 7д, № 7м, № 7кд, № 7км, № 7мд і № 7мм.

16.Річну фінансову звітність головні розпорядники коштів бюджету складають на число року, наступного за звітним:

- а)31 грудня;
- б)22 січня;
- в)1 березня;
- г)1 лютого.

17.Квартальну звітність про виконання бюджету Державна казначейська служба України надає:

- а)Верховній Раді України; Президенту України
- б)Кабінету Міністрів України; Рахунковій палаті України;
- в)Міністерству фінансів України;
- г)всі відповіді віорні

18. Річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України подається Кабінетом Міністрів України Верховній Раді України:

- а)не пізніше 1 травня року, наступного за звітним;
- б)22 січня року, наступного за звітним;
- в)30 січня року, наступного за звітним;
- г)1 березня року, наступного за звітним.

19.Державне казначейство надає квартальну звітність про виконання бюджету після закінчення звітного кварталу через:

- а)25 днів;
- б)15 днів;
- в) 35 днів;
- г) 5 днів.

20.Які звітні форми відносяться до річної фінансової звітності про виконання бюджету?

- а) Звіт про фінансовий стан (баланс) Державного бюджету України
- б) Звіт про рух грошових коштів;
- в).Звіт про власний капітал;
- г) всі перелічені форми.

Тема 8. БЮДЖЕТНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ БЮДЖЕТУ

Контрольні питання

- 1.Яка роль контролю у виконанні бюджету?
- 2.Види, форми та методи бюджетного контролю.
- 3.Повноваження Рахункової палати як контрольного органу.
- 4.Завдання Державної аудиторської служби України.
- 5.Коли проводяться повторні ревізії?
- 6.Із яких етапів складається процес ревізії?
- 7.Як оформляються результати ревізії?
- 8.Класифікація загальнодержавного контролю.
- 9.Суб'єкти громадського фінансового контролю та основні засади їх діяльності.
- 10.Сутність та правові засади аудиторського фінансового контролю.
- 11.Дайте характеристику формам бюджетного контролю за часом їх здійснення.
- 12.З якою метою та якими методами здійснюється попередній, поточний та наступний (послідуочий) бюджетний контроль?
- 16.У чому відмінність між внутрішнім та зовнішнім державним фінансовим контролем?
- 17.Фінансовий контроль як обов'язковий елемент фінансової системи країни.
- 18.Дайте визначення фінансовому контролю.
- 19.Взаємозв'язок між контрольною функцією фінансів та фінансовим контролем.
- 20.У чому полягає сутність фінансового контролю ?
- 21.Місце державного фінансового контролю в загальній системі фінансового контролю.
- 22.Якими нормативно-правовими актами регламентується державний фінансовий контроль в Україні?
- 23.За якими ознаками класифікуються органи державного фінансового контролю в Україні?
- 24.Якими документами регламентуються повноваження органів державного фінансового контролю в Україні?
- 25.Повноваження Верховної Ради України в здійсненні контрольних функцій щодо бюджетного процесу.
- 26.Визначте основні повноваження органів державного контролю в Україні.
- 27.Дайте характеристику формам бюджетного контролю за часом їх здійснення.
- 28.З якою метою та якими методами здійснюється попередній, поточний та подальший (наступний) бюджетний контроль?
- 29.Визначте основні етапи проведення ревізій і перевірок органами ДАСУ.
- 30.Назвіть об'єкти перевірки Рахунковою палатою України.

Рекомендована література: 1-6,7,8,11,15,26,35,40,42,44,59,60,61,62,63.64

Практичні заняття

Завдання 1. Визначте і зазначте, які органи здійснюють бюджетний контроль за виконанням бюджету та дотриманням бюджетного законодавства передбачених в наведеній таблиці 17 .

Таблиця 17

Бюджетний контроль за виконанням бюджетів (Президент України; В.Р.України; Рахункова палата; Міністерство фінансів, Кабінет міністрів ; Д. Казначейська служба України; Д. Аудиторська Служба).

Контроль і повноваження з дотримання бюджетного законодавства	Органи контролю
Здійснює контроль за дотриманням бюджетного законодавства на кожній стадії бюджетного процесу як стосовно державного бюджету, так і місцевих бюджетів, якщо інше не передбачено законодавством України	
Здійснює контроль за відповідністю платежів, взятих зобов'язань і бюджетних асигнувань.	
Здійснює контроль за цільовим та ефективним використанням коштів державного і місцевих бюджетів;	
Здійснює контроль за цільовим використанням і своєчасним поверненням кредитів, одержаних під гарантію Кабінету Міністрів України;	
Здійснює контроль за порядком ведення бухгалтерського обліку та достовірністю звітності про виконання державного та місцевих бюджетів і кошторисів.	
Контроль за цільовим та ефективним використанням коштів державного і місцевих бюджетів	
Контроль за цільовим використанням і своєчасним поверненням кредитів, одержаних під гарантію Кабінету Міністрів України;	
Контроль за порядком ведення бухгалтерського обліку та достовірністю звітності про виконання державного та місцевих бюджетів і кошторисів.	
Здійснює контроль за дотриманням податкового законодавства та повнотою і своєчасністю сплати до бюджетів податків та платежів, передбачених законодавством України.	
Контроль за використанням коштів Державного бюджету України відповідно до закону про Державний бюджет України	
Контроль за утворенням, обслуговуванням і погашенням державного боргу України	
Контроль за ефективністю використання та управління коштами Державного бюджету України	
Контроль за використанням бюджетних коштів у частині фінансування повноважень місцевих державних адміністрацій та делегованих місцевому самоврядуванню повноважень органів виконавчої влади за доходами і видатками.	
Заслуховування звітів про стан виконання Державного бюджету України	
Контроль за використанням коштів резервного фонду державного бюджету.	
Контроль за відповідністю поданого Кабінетом Міністрів України проекту закону про Державний бюджет України, бюджетної резолюції на наступний бюджетний рік та підготовка відповідних висновків	
Контроль за відповідністю законопроектів бюджетного законодавства, поданих на розгляд Верховній Раді України.	
Здійснюють контроль за цільовим використанням коштів, виділених з місцевих бюджетів, бюджетів сіл, об'єднаних територіальних громад.	

Тестові завдання.

1.Об'єкт бюджетного контролю – це:

- а)бюджет держави;
- б)баланси доходів і видатків,;
- в)грошові, розподільчі процеси при формуванні і використанні грошових фондів держави;
- г)відповідні бюджети (державний, місцеві, бюджети цільових державних фондів) та бюджетна діяльність учасників бюджетних правовідносин.

2.Залежно від суб'єктів, які ініціюють і здійснюють бюджетний контроль поділяють на:

- а)державний і відомчий,;
- б)муніципальний, внутрішньогалузевий;
- в)внутрішньогосподарський і громадський;
- г)усі відповіді вірні.

3.Митний контроль – це:

- а)сукупність заходів, що здійснюються митними органами з метою забезпечення додержання норм Митного кодексу, законів та інших нормативно- правових актів з питань митної справи;
- б)контроль за переміщенням через митний кордон України товарів та транспортних засобів юридичними та фізичними особами;
- в)процедура митного оформлення та пропуску через митний кордон України товарів та транспортних засобів;
- г) перевірка товарів та транспортних засобів.

4.До повноважень Державної казначейської служби України з контролю за дотриманням бюджетного законодавства належить здійснення контролю за:

- а) веденням бухгалтерського обліку всіх надходжень і витрат державного бюджету та місцевих бюджетів, складанням та поданням фінансової і бюджетної звітності;
- б) бюджетними повноваженнями при зарахуванні надходжень бюджету; відповідністю платежів взятим бюджетним зобов'язанням та відповідним бюджетним асигнуванням.
- в) відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів показникам розпису бюджету; відповідністю взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі);
- г) всі відповіді вірні.

5. Виявлені порушення бюджетного законодавства мають бути усунені в строк до:

- а) 10 календарних днів;
- б) 20 календарних днів;
- в) 30 календарних днів;
- г) 60 календарних днів.

6. Рішення про застосування заходу впливу за порушення бюджетного законодавства може бути оскаржено протягом:

- а) 3 днів з дня його винесення;
- б) 7 днів з дня його винесення;
- в) 10 днів з дня його винесення;
- г) 30 днів з дня його винесення.

7. Визначення поняття державного фінансового контролю наведено:

- а) у Законі України "Про державний фінансовий контроль";
- б) у Бюджетному кодексі України;
- в) у Податковому кодексі України;
- г) вірної відповіді немає.

8. Фінансовий контроль здійснюється з метою:

- а) розподілу ВВП відповідно до завдань фінансової політики держави;
- б) розподілу ВВП відповідно до соціально-культурних потреб населення;
- в) забезпечення процесу ефективного управління фінансовими ресурсами держави у всіх сферах виробництва;

г) усі відповіді вірні.

9. Першим документом в Україні, що встановив загальну схему контролю за бюджетними ресурсами у бюджетному процесі, став:

- а) Конституція України;
- б) Регламент Верховної Ради України;
- в) Бюджетний кодекс України;
- г) Стандарти Рахункової палати України.

10. Аналіз виконання бюджету попередніх періодів та надання рекомендацій щодо виявлення бюджетних резервів здійснюється при проведенні:

- а) попереднього контролю;
- б) наступного контролю;
- в) поточного контролю;
- г) планового контролю.

11. Інспектування як вид державного внутрішнього фінансового контролю здійснюється з метою:

- а) подальшого контролю за дотриманням законодавства органами державного сектору при використанні і розпорядженні фінансовими та матеріальними ресурсами, формуванні бюджетних зобов'язань;
- б) контролю за веденням бухгалтерського обліку;
- в) контролю за складанням фінансової звітності;
- г) усі відповіді вірні.

12. Планова та позапланова перевірка правильності сплати всіх податків та платежів називається:

- а) документальною перевіркою;
- б) тематичною перевіркою;
- в) комплексною перевіркою;
- г) оперативною перевіркою.

13. Систематизація матеріалів ревізії та узагальнення результатів контролю здійснюється на етапі ревізійного процесу:

- а) підготовки до проведення ревізії;
- б) організації та проведення ревізії;
- в) оформлення результатів ревізії;
- г) реалізації матеріалів ревізії.

14. В акті, яким оформлюються результати ревізії Державної аудиторської служби України, вказуються виявлені факти:

- а) порушень законів України та нормативних актів;
- б) неправильних розрахунків з бюджетом, порушень ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності;
- в) нестач, безпідставного списання й привласнень готівки, товарно-матеріальних цінностей, інших зловживань;

г) усі відповіді вірні.

15. Планова виїзна ревізія, що проводиться органами Державної аудиторської служби України, здійснюється:

- а) не більше 60 робочих днів;
- б) не більше 90 робочих днів;
- в) не більше 30 робочих днів;
- г) не більше 24 робочих днів.

16. Предметом перевірки Рахунковою палатою України є використання коштів:

- а) Державного бюджету України;
- б) загальнодержавних цільових фондів;
- в) валютних та кредитно-фінансових ресурсів, пов'язаних з Державним бюджетом;
- г) усі відповіді вірні.

17. Склад Рахункової палати призначається:

- а) Верховною Радою України шляхом таємного голосування;
- б) Верховною Радою України шляхом відкритого голосування;
- в) Кабінетом Міністрів України шляхом таємного голосування;
- г) Президентом України.

18. За способом організації податкові перевірки поділяються на:

- а) планові, позапланові;
- б) комплексні, тематичні, оперативні, зустрічні;
- в) комплексні, тематичні;
- г) документальні, камеральні.

19. Проміжні акти складають за результатами:

- а) ревізії кас;
- б) інвентаризації коштів і товарно-матеріальних цінностей;
- в) розрахунків із дебіторами і кредиторами;
- г) усі відповіді вірні.

20. Перевірка відповідності використання державних коштів установленим правилам, а також точності звітних даних – це:

- а) моніторинг;
- б) бюджетний аудит;
- в) інспектування;
- г) інвентаризація.

Тема 9. СВІТОВИЙ ДОСВІД БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Контрольні питання

1. Порівняльна характеристика організації бюджетного устрою, бюджетного процесу та бюджетних відносин у зарубіжних країнах.
  2. Бюджетний федералізм: світовий досвід теорії та практики. Фінансово-управлінські технології формування бюджету у зарубіжних країнах.
  3. Бюджетно-податкова політика.
  4. Перспективне бюджетне планування у світовій практиці.
  5. Світовий досвід бюджетного прогнозування.
  6. Практика виконання бюджету у зарубіжних країнах.
  7. Управління державним боргом у світовій практиці.
  8. Світовий досвід організації бюджетного менеджменту
- Рекомендована література: 1-6, 29, 35, 42, 46, 47, 49*

Тестові завдання

1. У яких країнах бюджетний період триває з 1 січня по 31 грудня?

- а) США, Таїланді;
- б) Австралії Норвегії, Швеції;
- в) Великобританії, Кені, Японії;
- г) Польщі, Франції.

2. У яких країнах бюджетний період триває з 1 жовтня по 30 вересня?

- а) Великобританії, Канаді, Японії;
- б) США, Таїланді;
- в) Австралії Норвегії, Швеції;
- г) Польщі, Франції.

3. У якій державі бюджетний процес включає прийняття двох фінансових документів?

- а) Великобританія;
- б) Франція;
- в) США;
- г) Японія.

4. Яку державу можна вважати класичним прикладом централізованої системи бюджетного федералізму?

- а) Німеччина;
- б) Україна;
- в) США;
- г) Австралія.

5. Яку державу можна вважати класичним прикладом децентралізованої системи бюджетного федералізму?

- а) Німеччина;
- б) Україна;
- в) США;
- г) Австралія.

6. Яку державу можна вважати класичним прикладом кооперативної системи бюджетного федералізму?

- а) Німеччина;
- б) Україна;
- в) США;
- г) Австралія.

7. У яких країнах застосовувалася форсована (радикальна стратегія, спрямована на впровадження бюджетування, орієнтованого на результат)?

- а) Великобританія, Австралія, Нова Зеландія;
- б) США, Канада, Данія;
- в) Норвегія, Фінляндія, Швеція;
- г) Франція, Японія, Німеччина.

8. У яких країнах застосовувалася стратегія активної трансформації, спрямована на впровадження бюджетування, орієнтованого на результат?

- а) Великобританія, Австралія, Нова Зеландія;
- б) США, Канада, Данія;
- в) Норвегія, Фінляндія, Швеція;
- г) Франція, Японія, Німеччина.

9. У яких країнах застосовувалася стратегія поступової трансформації, спрямована на впровадження бюджетування, орієнтованого на результат?

- а) Великобританія, Австралія, Нова Зеландія;
- б) США, Канада, Данія;
- в) Норвегія, Фінляндія, Швеція;
- г) Нідерланди, Ірландія, Китай.

10. У яких країнах перспективне бюджетне планування охоплює три роки?

- а) Австралія, Великобританія;
- б) США, Німеччина;
- в) Канада, Нідерланди;
- г) Нідерланди, Ірландія, Китай.

11. У яких країнах перспективне бюджетне планування охоплює п'ять років?

- а) Австралія, Великобританія;
- б) США, Німеччина;
- в) Канада, Нідерланди;
- г) Нова Зеландія, Норвегія.

12. У якій державі існує прогностичний документ – огляд бюджетних витрат?

- а) Великобританія;
- б) Німеччина;
- в) Канада;
- г) Нова Зеландія.

13. Активна модель функціонування Казначейства характерна для?

- а) Великобританії;
- б) Австралії;
- в) Франції;
- г) Японії.

14. Пасивна модель функціонування Казначейства характерна для?

- а) Великобританії;
- б) Іспанії;
- в) Бразилії;
- г) Франції.

15. У якій державі функціонує дворівнева модель Казначейства?

- а) Великобританії;
- б) Австралії;
- в) Бразилії;
- г) Франції.

16. Для яких країн характерна урядова модель управління державним боргом?

- а) Великобританії, Австрія, Португалія;

- б) Кіпр, Данія, Мальта;
- в) Чехія, Італія, Польща;
- г) Канада.

17.Для яких країн характерна агентська модель управління державним боргом?

- а) Великобританії, Австрія, Португалія;
- б) Кіпр, Данія, Мальта;
- в) Чехія, Італія, Польща;
- г) Канада.

18.Для яких країн характерна банківська модель управління державним боргом?

- а) Великобританії, Австрія, Португалія;
- б) Кіпр, Данія, Мальта;
- в) Чехія, Італія, Польща;
- г) Канада.

19.У яких країнах вищим органом фінансового контролю є Суд рахунків?

- а) Італія, Франція, Туреччина;
- б) Японія, Швеція, США;
- в)Польща, Німеччина;
- г) Канада, Великобританія, Китай.

20.Бюджет – це «державне фінансове господарство» зазначав:

- а) А Сміт;
- б) А. Вагнер;
- в) Д. Рікардо;
- г).Дж.М.Кейнс.

21.Авторитети західної фінансової науки єдині у баченні державного бюджету як:

- а) Фінансового плану підприємства ;
- б) Фінансового плану держави ;
- в) Сфери органічно взаємопов'язаних фінансових потоків державних доходів і видатків ;
- г) балансу доходів і видатків.

5. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТІВ ТА ЇХ ТЕМИ

Реферат є однією із форм навчально- наукової роботи здобувача вищої освіти. Завдяки підготовці рефератів здобувачі набувають навиків вивчення теоретичних та практичних питань з навчальної дисципліни, вчаться окреслювати проблемні питання з досліджуваної тематики та шляхи їх вирішення і удосконалення. Реферат є коротким узагальненням наукового дослідження або самостійного вивчення окремих питань з навчальної дисципліни. Тему дослідження здобувач вищої освіти обирає самостійно або за рекомендацією викладача.

Здобувач вищої освіти готує з окремої теми лише один реферат. На одному практичному чи семінарському занятті може розглядатись не більше 3–4 рефератів. Структурно реферат складається з титульного аркуша, змісту, вступу (2 сторінки), 3 розділів, висновку та списку використаних джерел, оформлених відповідно до вимог ВАК, викладених в Бюлетені ВАК України.

Обсяг реферату — 10–12 аркушів машинописного або 15–20 рукописного тексту на папері формату А4 через півтора міжрядкових інтервали. Для написання реферату здобувач вищої освіти необхідно опрацювати наукові праці та інтернет-ресурси, узагальнити основні проблеми з досліджуваної теми, визначити можливі напрями їх вирішення чи удосконалення. При написанні реферату дозволено використовувати монографії , наукові статті, законодавчі та нормативні документи, статистичну інформацію. Підручники бажано не використовувати. По тексту реферата обов'язковим є посилання на використані джерела. Матеріал в рефераті повинен бути викладений чітко, суто з досліджуваної проблеми, висновки повинні містити логічне завершення дослідження. Виступ здобувача вищої освіти з доповіддю за написаним рефератом не повинен перевищувати 5–7 хвилин. Після доповіді здобувач вищої освіти практикується її обговорення. Автор реферата повинен вільно володіти матеріалом, давати відповіді на поставлені запитання викладача та здобувач вищої освіти, аргументувати свої думки та висновки щодо досліджуваної проблеми. Ці фактори суттєво впливають на оцінку реферату. Кращі реферати заслуховуються на науково-практичних конференціях, засіданнях наукового гуртка кафедри.

Теми рефератів

- 1.Бюджетна система та бюджетний устрій.
- 2.Бюджетний мультиплікатор та механізм його здійснення.
- 3.Відомча класифікація видатків бюджету.
- 4.Внутрішнє фінансування державного бюджету.
- 5.Грошові фонди, що формуються з метою гарантованого фінансування державою певних видатків.
- 6.Групування видатків за економічними ознаками..
- 7.Дефіцит бюджету та його класифікація.
- 8.Еластичність доходів бюджету та чинники які на неї впливають.
- 9.Заходи, які використовуються митними органами в межах своєї компетенції з метою забезпечення додержання норм Митного кодексу України.
- 10.Зведений бюджет України та його структура.

11. Касове виконання видаткової частини бюджету.
12. Наслідки недотримання учасником бюджетного процесу норм чинного законодавства.
13. Організаційно-технічні та методичні заходи з визначення доходів та видатків бюджету.
14. Основні напрями бюджетної політики.
15. Особливості розвитку та становлення Державної казначейської служби України.
16. Податкові та неподаткові надходження до Державного бюджету України.
17. Порядок складання проекту Державного бюджету України.
18. Порядок складання проекту місцевого бюджету.
19. Принципи формування доходів бюджету.
20. Програми соціально-економічного розвитку України.
21. Прямі та непрямі податки державного бюджету.
22. Роль бюджету в системі фінансового забезпечення.
23. Система електронних платежів (СЕП) Національного банку України.
24. Склад та структура видатків Державного бюджету.
25. Склад та структура видатків місцевих бюджетів України.
26. Склад та структура доходів Державного бюджету.
27. Стадії виконання Державного бюджету за видатками.
28. Сутність бюджетного контролю та його види.
29. Сутність контролю, який здійснюється державною аудиторською службою.
30. Сутність процедури бюджетного планування в Україні.
31. Перспективне бюджетне планування у світовій практиці.
32. Світовий досвід бюджетного прогнозування.
33. Практика виконання бюджету у зарубіжних країнах.
34. Управління державним боргом у світовій практиці.
35. Світовий досвід організації бюджетного менеджменту.

6. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ.

1. Баланс виконання бюджету.
2. Балансовий метод планування.
3. Бюджетна класифікація видатків бюджету.
4. Бюджетна класифікація і її роль у бюджетному процесі.
5. Бюджетна пропозиція та її характеристика.
6. Бюджетне фінансування економіки за рахунок цільових державних позик і дотування.
7. Бюджетний запит і його складові.
8. Бюджетний регламент.
9. Бюджетні позики: порядок видачі і погашення.
10. Види і форми державного фінансового контролю у бюджетній сфері.
11. Види контролю та їх класифікація.
12. Визначення результатів виконання бюджету.
13. Державна аудиторська служба України: структура, задачі, функції.
14. Державна податкова служба України: задачі, функції і структура.
15. Доходи та видатки державного бюджету.
16. Закон України «Про Державний бюджет», його зміст та додатки до нього.
17. Звітність органів Державної казначейської служби про виконання Державного бюджету України.
18. Звітність розпорядників бюджетних коштів про використання коштів бюджету.
19. Зміст та структура бюджетного процесу в Україні.
20. Інформаційне забезпечення витрат Державного бюджету.
21. Касове виконання дохідної частини бюджету.
22. Касове виконання видаткової частини бюджету.
23. Квартальна звітність бюджетних організацій: форми, порядок заповнення та подання.
24. Класифікація видів дефіциту бюджету.
25. Контроль ефективності використання бюджетних коштів Рахунковою палатою України.
26. Методи бюджетного планування. Оперативно-сітєві показники, норми і нормативи.
27. Методи державного фінансового контролю у бюджетній сфері.
28. Методи і види фінансування із державного бюджету.
29. Методологія, завдання та принципи бюджетного планування.
30. Митні органи в Україні: структура, функції, повноваження.
31. Міжбюджетні трансферти згідно з бюджетною класифікацією.
32. Міністерство фінансів України: організаційна структура, задачі, функції.
33. Місячна звітність бюджетних організацій: форми, порядок складання і терміни подання.
34. Нормативно-правова база регулювання бюджетного процесу і планування.
35. Облік видатків бюджету.
36. Облік грошових коштів бюджету.
37. Облік доходів бюджету.
38. Органи державного фінансового контролю в Україні.

39. Органи, що забезпечують виконання дохідної частини бюджету.
40. Організаційні основи виконання Державного бюджету України.
41. Організаційні основи фінансової звітності.
42. Організація обліку виконання бюджету.
43. Організація фінансування із місцевого бюджету.
44. Основні фактори, які визначають якість бюджетного процесу на стадіях підготовки, розгляду і затвердження та виконання бюджету.
45. Особливості здійснення окремих видатків Державного бюджету.
46. Особливості розгляду бюджету України в першому, другому і третьому читанні.
47. Особливості складання проектів місцевих бюджетів.
48. Оформлення результатів контролю і ревізії та їх реалізація.
49. Паспорт бюджетної програми та його структура.
50. Лімітна довідка та її структура.
51. План рахунків бухгалтерського обліку виконання Державного та місцевих бюджетів.
52. Плани використання бюджетних коштів та їх характеристика.
53. Податкові та неподаткові надходження до бюджету згідно з бюджетною класифікацією доходів.
54. Поняття бюджетного фінансування та його організація.
55. Поняття та суть бюджетного календаря.
56. Попередній етап до складання проекту бюджету України.
57. Порядок планування й проведення ревізії та перевірок органами Державної аудиторської служби України.
58. Порядок складання, розгляду та затвердження Державного бюджету на наступний рік.
59. Порядок та правила формування головними розпорядниками коштів мережі розпорядників бюджетних коштів.
60. Проблеми регулювання і збалансованості місцевих бюджетів.
61. Програмно-цільовий метод бюджетного планування.
62. Процедура розгляду і затвердження законопроекту про державний бюджет.
63. Рахункова палата України: задачі, функції, структура.
64. Річна фінансова звітність бюджетних установ, її склад та терміни подання.
65. Розгляд, порядок, термін затвердження звіту про виконання бюджету
66. Розпис Державного бюджету України.
67. Розпорядники бюджетних коштів.
68. Роль Державної казначейської служби в реалізації функцій розпорядника державних коштів.
69. Система державного внутрішнього бюджетного контролю в Україні
70. Системи касового виконання бюджету.
71. Склад і структура видаткової частини Державного бюджету.
72. Склад і структура дохідної частини Державного бюджету.
73. Складові бюджетного менеджменту.
74. Стадії виконання Державного бюджету за видатками.
75. Сутність бюджетного менеджменту.
76. Сутність державного бюджету України, його структура та функції.
77. Сутність та призначення державного фінансового контролю в Україні.
78. Формування ефективної бюджетної системи в Україні.
79. Характерні риси нормативного методу бюджетного планування.
80. Бюджетний кодекс та його складові.
81. Органи оперативного управління бюджетом.
82. Бюджет як складова об'єкту управління.
83. Бюджетне планування, основні методи та завдання
84. Рахункова палата, її функції та завдання.
85. Світовий досвід бюджетного менеджменту.
86. Принципи бюджетного планування.
87. Основні форми річної звітності про виконання Закону України «Про державний бюджет України».
88. Державна казначейська служба України, її структура, функції та завдання.
89. Державні органи управління бюджетом.
90. Учасники бюджетного процесу та їх повноваження
91. Порівняльна характеристика організації бюджетного устрою, бюджетного процесу та бюджетних відносин у зарубіжних країнах.
92. Бюджетний федералізм: світовий досвід теорії та практики. Фінансово-управлінські технології формування бюджету у зарубіжних країнах.
93. Бюджетно-податкова політика в зарубіжних країнах.
94. Перспективне бюджетне планування у світовій практиці.
95. Світовий досвід бюджетного прогнозування.
96. Практика виконання бюджету у зарубіжних країнах.
97. Управління державним боргом у світовій практиці.
98. Світовий досвід організації бюджетного контролю.
99. Податковий контроль та його організація в Україні.
100. Митний контроль

101. Відповідальність за бюджетні правопорушення.
 102. Еволюція бюджету та бюджетного менеджменту.
 103. Концепції бюджетного менеджменту
 104. Бюджетний аудит.
 105. Кошторисне планування.
 106. Напрями підвищення прозорості і відкритості державного бюджету України.
 107. Функції і завдання місцевих органів влади і самоврядування в умовах адміністративно територіальної реформи і бюджетної децентралізації.
 108. Сучасні напрями бюджетної політики України.
 109. Сутність та складові управління бюджетною безпекою держави.
 110. Зарубіжний досвід забезпечення прозорості і відкритості бюджетів усіх рівнів.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИ РЕЙТИНГОВІЙ СИСТЕМІ ОЦІНЮВАННЯ (ЕКЗАМЕН)

Поточний (модульний) контроль											Підсумковий контроль / контрольна робота	Сума
Змістовний модуль 1					Змістовний модуль 2							
T1	T2	T3	T4	МК1	T5	T6	T7	T8	T9	МК2		
5	5	6	7	7	7	7	7	6	6	7	30	100
5	5	6	7	7	7	7	7	6	6	7	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

- Бюджетний менеджмент: підруч./ за ред. В. Г. Дем'янишина, Г. Б. Погрішук. Тернопіль :ТНЕУ, 2017. 532 с.
- Бюджетний менеджмент: формування компетентностей на основі тренінгу : навчальний посібник : [Електронне видання] С. В. Юшко. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 255 с.
- Бюджетний менеджмент : навчальний посібник. І.Г. Благун, В.М. Коцупей, Р.С. Сорока, О.В. Горалько. Львів: «Магнолія 2006», 2016. 230 с.
- Бюджетний менеджмент: посібник / Титарчук І.М., Негода Ю.В. К.ЦП «КОМПРИНТ», 2014. 305 с.
- Бюджетний менеджмент : тренінг-курс : навчальний посібник. [Лі. Д. Сафонова, А. Є. Буряченко, Є. О. Малік та ін.] ; за заг. ред. Є. О. Малік. К. : ДННУ «Академія фінансового управління», 2012. 400 с.
- Бюджетний менеджмент: підручник / [В. Федоров, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.]; За заг. ред. В. Федосова. К.: КНЕУ, 2004. 864 с.

Нормативно - законодавчі матеріали

- Бюджетний кодекс України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
- Закон України "Про Державний бюджет України на відповідний рік". URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
- Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність". Відомості Верховної Ради. 1999. № 40. С. 365.
- Конституція України №254к/96ВР URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96->

%E2%F0.

11. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження положень про територіальні органи Державної казначейської служби України» від 12.10.2011 р. № 1280 (із змінами та доповненнями). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1236-11>.

12. Наказ Міністерства фінансів України «Про бюджетну класифікацію» від 14 січня 2011 року № 11 (із змінами і доповненнями, внесеними наказами Міністерства фінансів України). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11#Text>.

13. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

14. Положення про Державну казначейську службу України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 215. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF>.

15. Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29 липня 2015 р. № 537. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF>.

16. Положення про Державну фіскальну службу України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 травня 2014 р. № 236. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF>.

17. Положення про Міністерство фінансів України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 375. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF>.

18. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку подання фінансової звітності": від 28 лютого 2000 р. № 419. Зібрання законодавства України. 2000.

19. Постанова Кабінету Міністрів України "Про порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги щодо виконання кошторисів доходів і видатків бюджетних установ і організацій": від 9 січня 2000 р. № 17. Зібрання законодавства України. 2000.

20. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.12.2005 р. № 1232 "Питання Державного казначейства України". *Офіційний вісник України*. 2005. №52.

21. Про відкриття та використання рахунків Державного казначейства по виконанню Державного бюджету України: Наказ Головного управління Державного казначейства України. 1995. 28 грудня. № 09-5.

22. Про запровадження нової бюджетної класифікації України: Наказ. Міністерство фінансів України. 1997. 3 грудня. № 265.

23. Про затвердження Положення про єдиний казначейський рахунок. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

24. Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності виконання державного та місцевих бюджетів в органах Державного казначейства України. URL:

<http://www.licasoft.com.ua/component/lica/?p=0&base=1&menu=89026&u=1&>

25. Про затвердження Порядку виконання державного бюджету за доходами та інших надходжень державного бюджету. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=078y2000>.

26. Про затвердження Порядку координації одночасного проведення планових перевірок (ревізій) контролюючими органами та органами державного фінансового контролю: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.10.2013 р. № 805. URL: <http://www.rada.gov.ua>.

27. Про затвердження Порядку складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів/ URL: <http://www.lg.lica.com.ua/component/lica/?p=0&base=1&menu=585124&u=1&type=1&view=text>.

28. Про затвердження порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

Допоміжна

29. Алексеев І.В., Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Ливдар М.В. Бюджетна система: підручник. Львів: Львівська політехніка, 2019. 400 с.

30. Бюджетна система в таблицях і схемах : Навчальний посібник / [Ситник Н.С., Західна О.Р., Стасишин А.В., Шушкова Ю.В]. Львів : Видавництво: *Апріорі*, 2017. 180 с.

31. Винниченко Н. В. Система управління бюджетом: наукові основи, сучасні тенденції, світовий досвід: монографія за заг. ред. Н.В. Винниченко. Суми: Сумський державний університет, 2017. 372 с.

32. Волохова І. С. Кошторисне фінансування бюджетних установ. Одеса : Атлант, 2012. 255 с.

33. Горбунов О.В. Бюджетний менеджмент в системі державного регулювання економіки: дис. канд. екон.наук спец.: 08.00.03; Центральноукраїнський національний технічний університет. Кропивницький, 2018. 272 с.

34. Гузар Б. С. Сучасний стан та напрями удосконалення бюджетного менеджменту в Україні. Ефективна економіка. 2021. № 7. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9074> (дата звернення: 31.07.2021).

35. Гузар Б. С. Бюджетний контроль як складова бюджетного менеджменту та напрями його удосконалення. Економіка та держава. 2021. № 7. С. 66–70.

36. Гузар Б.С., Трус О.М. Оцінка та аналіз бюджетної децентралізації в Україні. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін.: Економічні науки. Вип. 98. Ч.2. Умань, 2021. С.89-110.

37. Гузар. Б.С. Сучасний стан та тенденції розвитку бюджетного менеджменту в Україні: колективна монографія «Забезпечення сталого розвитку національного господарства»: теорія, методологія та практика / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2020. С.160-168.

38. Гузар Б.С., Прокопчук О.Т. Вплив фінансової децентралізації на формування доходів муніципальних бюджетів: матеріали X Всеукр. наук. конф. «Актуальні питання сучасної економіки», 22 грудня 2018р. Умань:

Видавець «Сочинський М.М.», 2018.С.37-38.

- 39.Гузар Б.С. Сучасний стан державного фінансування аграрного сектору економіки України : зб. матеріалів Всеукр. наук. конф. молодих учених, приуроченої 115 - річчю від дня народження видатного спеціаліста – плодовода Д.С. Дуки. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»,2017. С.129 - 131.
- 40.Гузар Б.С., Качур І.Г. Організація державного фінансового контролю на місцевому рівні в умовах фінансової децентралізації: матеріали XIII Міжнар. наук. – практ. конф. «Аспекти стабільного розвитку економіки», 30-31 травня 2019р. Умань: Видавець «Сочинський М.М.», 2019.С.28-30.
- 41.Гузар Б.С., Куценко М.А. Система казначейського виконання місцевих бюджетів та напрями її удосконалення: колективна монографія «Забезпечення сталого розвитку національного господарства»: теорія, методологія та практика / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавець«Сочинський М.М.»,2020. С.168-176.
- 42.Казначейська справа К.С.Опалко, І.І.Булах,Б.С.Гузар та ін. К.: "Аграрна освіта" 2014. 296 с.
- 43.Модернізація державної політики розвитку аграрної сфери України: виклики, шляхи вирішення : монографія / Гадзало Я. М., Гладій М. В., Саблук П. Т., Лузан Ю. Я. Київ : *Аграрна наука*, 2020. 330 с
- 44.Письменна Т. Принципи бюджетного контролю: теоретична інтерпретація та практика виконання. *Світ фінансів*. 2011. № 4. С. 115–127.
- 45.Планування місцевих бюджетів на основі програмно-цільового методу : Навчальний посібник / [Під заг. ред. І.Ф. Щербини]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи», ШАГО. 2-ге видання, виправлене та доповнене. К., 2011. 104 с.
- 46.Прокофьев С. Е. Организация кассового обслуживания исполнения федерального бюджета Канады. *Финансы*. 2007. № 6. С. 68–70.
- 47.Фінансовий менеджмент. підручник. Непочатенко О.О., Бечко П.К., Гузар Б.С. та ін. К.: ЦУЛ, 2013. 496 с.
- 48.Фінансовий менеджмент: підручник. Партин Г.О., Селюченко Н.Є. Львів: Видавництво Львівської політехніки. 2018. 388 с.
- 49.Фінанси об'єднаних територіальних громад: навчальний посібник [Ситник Н. С., Стасишин А. В., Західна О. Р. та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка,2019.534 с.
- 50.Albassam B. A. The Influence of Budget Transparency on Quality of Governance / B. A. Albassam // *International Journal on Governmental Financial Management*. 2015. Vol. XV, № 2. P. 89–109.
- 51.Andersen A. L. Fiscal Transparency and Procyclical Fiscal Policy A. L. Andersen, L. H. W. Nielsen. Access mode: URL.http://web.econ.ku.dk/epru/Fiscal%20Transparency%20and%20Procyclical%20Fiscal%20Policy%20_jan%2008_.pdf.
- 52.Kim J. Measuring Fiscal Decentralisation: Concepts and Policies.J. Kim, J. Lotz, H. Blochliгер. Access mode: URL. http://www.oecd-ilibrary.org/governance/measuring-fiscal-decentralisation_9789264174849-en.
- 53.Smith Robert W. Public Budgeting in America / Robert W. Smith, Thomas D. Lynch // Upper Saddle River. 5th ed. NY: M. E. Pearson Prentice Hall, 2003.
- 54.Code for Fiscal Stability.The World Bank.URL: <http://www1.worldbank.org/publicsector/pe/BudgetLaws/UK-CodeFiscalStability.pdf>.
- 55.Code of Good Practices on Fiscal Transparency / International Monetary Fund. Access mode/ URL.: <https://www.imf.org/external/np/pp/2007/eng/051507c.pdf>.
56. Snyder N. How Managers plan – The Analysis of Managerial Activities / N. Snyder, W. Glueck // Long Rang Planning.1980. February.P.70–76.

Інтернет ресурси

- 57.Офіційний сайт Верховної Ради України URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
- 58.Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету URL: <http://www.budget.rada.gov.ua/>
- 59.Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <http://www.minfin.gov.ua/>
- 60.Офіційний сайт Державної казначейської служби України URL: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>
- 61.Офіційний сайт для працівників бюджетної сфери URL: <https://buhgalter.com.ua/>
- 62.Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. URL: <http://www.sdfm.gov.ua/>.
- 63.Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>.
- 64.Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>.